Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.
NAJER FOLKSBLAT

היינט 10 זייטען

פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 61 | Łódź, Wtorek, 12 marca 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, ז׳ אדר ב׳ תרצ״ה | № 61

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

דורכפאל פון אויפשטאנד

אויפשטענדיגע ווארפען ס׳געווער און אנטלויפען קיין בולגאריע

דער בירגער־קריג אין גריכענלאנד האלט שוין ביים אויפהערן. — גריכישע רעגירונג בעהערשט די לאגע. — ס׳זענען אבער נאך פערהאן געגענזעצליכע קלאנגען און ידיעות

אויפשטענדיגע גישט רעזיגנירט פון קאמף

ר ו י ם, 11 (ספ. טעל.)

סטאמפא איז מודיע פון אטען: דאס מיליטער פון גענ. קאנדילים וועט זיין געצוואונגען זיך צו רוקען פאמעלעך פאראויס צוליב דעם, וואס דער טאל אי־בערן טייך קסטרעס איז פערגאסען.

„גאזעטא דעל פאפאלא״ און א קארעספאנדענט פון אטען האלט, אז די אויפשטענדיגע האבען נישט רעזיגנירט פון קאמף.

קאנפיסקירט ארבעס

ב ע ל ג ר א ד, 11 (ספ. טעל.)

צוליב דעם, וואס עס פעהלט אוים לעבענסמי־טעל פאר׳ן גריכישען מיליטער, האט די גריכישע מאכט היינט קאנפיסקירט אויפ׳ן פריי־צאל יוגאסלא־ווישען שטח פון סאלאניקער פארט, א וואגאן מיט ארבעס.

וואס עס זאגט דער פרעמיער טסאלדאריס

א ט ע ן, 11 (ספ. טעל.)

פרעמיער טסאלדארים האט ערקלערט פאר פרע־סע־פארשטעהער: דער אויפשטאנד אין מאקעדאניען און אין טראציען איז שוין פולשטענדיג דערשטיקט. די אויפשטענדיגע זענען געווארען צוזאגט מיט׳ן מאמענט, ווען דאס רעגירונגס־מיליטער האט אנגע־הויבען אנ׳אקציע. די רעגירונג איז איצט צוגעטרע־טען צו ליקווידירען דעם אויפשטאנד אויף די אינזלען און אויפ׳ן ים. איך בין איבערצייגט — האט דער פרעמיער פערענדיגט — אז גאר בקרוב וועלען מיר דערגרייכען א פולשטענדיגען ערפאלג.

געגענזעצליכע קלאנגען

ר ו י ם, 11 (ספ. טעל.)

„גאזעטא דעל פאפאלא״ טיילט מיט פון אטען, אז ס׳קורסירען דארט געזעצליכע קלאנגען וועגען די אפיציעלע קאמוניקאטען פון דער רעגירונג.

דאס רעגירונגס־מיליטער, וואס קעמפט אין מא־קעדאניען ווייזט ארוים א בעדייטענד ווייניגער גע־הארכזאמקייט ווי עס ווערט אנגעגעבן אין די קאמו־ניקאטען.

דער רעגירונגס־קאוואלעריע־פולק האט געזאלט איבערגעהען אויף דער זייט פון די אויפ־שטענדיגע צוזאמען מיט׳ן גארניזאן פון פארט קול.

אויך איניגע לופט־שיפען זענען ארויסגעשיקט געווארען מיט׳ן ציל צו באמבארדירען די אויפשטענ־דיגע, זענען איבערגעגאנגען אויף דער זייט פון גע־נעראל קאמענאס. ווייטער האט מען איבערגעגעבן וועגען אונטערהאנדלונגען צווישען ווענעזעלאס׳ן און פרעמיער סאלידארים.

דאס אלץ איז נישט געווי אויפגעקלערט.

אפיציעלער קאמוניקאט, וואס דערצעהלט וועגען מפלות פון די אויפשטענ־דיגע

פ א ר י, 11 (ספ טעל.)

דער גריכישער באטשאפטער איז מודיע, אז די אויפשטענדיגע ליידען כסדר מפלות און לויט די לעצטע ידיעות ציהען זיך די אויפשטענדיגע צוריק [illegible] אויף דער ליניע פון טייך מעסטא.

די קאפיטולאציע פון דער שיף „העללי״ האט בעדייטענד אפגעשוואכט די כוחות און די שאנסען פון די אויפשטענדיגע.

זעלבסטמארד פון א שטאב־שעף

א ט ע ן, 11 (ספ. טעל.)

רייטער איז מודיע, אז ס׳איז בעגאנגען זעלבסט־מארד דער שטאב־שעף פון גענעראל קאמענאס. די פריהערדיגע ידיעה וועגען זעלבסטמארד פון גענע־ראל קאמענאס איז נישט אמת.

אויפשטענדיגע געהען אריבער די בולגארישע גרעניץ

ס א פ י א, 11 (ספ. טעל.)

צוזאמען מיט׳ן גענעראל קאמענאס האט זיך געמעלדעט ביי דער בולגארישער גרעניץ זיין גאנ־צער שטאב, וואס בעשטעהט פון 18 אפיצירען, 4 פולקאווניקעס, 4 אונטער־פולקאווניקעס איניגע מא־יארען.

צוזאמען מיט די אפיצירען איז אויך אריבער דער גובערנאטאר פון טראציען קסידים. אין משך פון טאג איז פערנאסירט געווארען נאך א פאל, וואס 2 אפיצירען פון די אויפשטענדיגע זענען אריבער די גרעניץ.

דער בולגארישער אויסערן־מיניסטער באטאלאוו האט ערקלערט, אז די אלע, וואס געהען אריבער די גרעניץ וועלען אין הסכם מיט די אינטערנאציאנאלע פארשריפטען אריינגעזעצט ווערען אין א קאנצענ־טראציע־לאגער.

א ט ע ן, 11 (ספ. טעל.)

גענ. כיאריסטרא האט ארום 3 א זייגער מודיע געוועזן, אז ער איז דער הערשער פון דער סיטואציע אין טראציען.

דער אויפשטאנד פאלט

א ט ע ן, 11 (ספ. טעל.)

דער אנפיהרער פון קרייסער „העלי״ האט צו־געשיקט צום ים־מיניסטער פאלגענדע ראדיא־דעפע־[illegible]

3 א זייגער מריה האבען אלע אפיצירען פערלא־זען די שיף. מיר געבען זיך איבער די בעפעהלען פון רעגירונגס־פלאט.

אין דער תשובה אויף דער דעפעשע, האט דער מיניסטער בעפוילען אונבעדינגט צו פערלאזען קא־וואלי און צו פאהרען אין דער ריכטונג פון סאלא־ניקי. 6 אווענד האט דער קרייסער פערלאזען קאוואלי.

א ט ע ן, 11 (ספ. טעל.)

7.30 אווענד איז אין הויפט־שטאב פון רעגי־רונגס־מיליטער געקומען א דעלעגאציע פון די איינ־וואוינער פון דער שטאט סערעס און מודיע געווען אז די אויפשטענדיגע, וועלכע האבען געהאט פער־נומען די שטאט, זענען אנטלאפען.

ארום 8.40 איז אין סערעס אריין דאס רעגי־רונגס־מיליטער.

א ט ע ן, 11 (ספ. טעל.)

דאס רעגירונגס־מיליטער האט פערנומען די שטעט רערע, אגאטש און קאמאטיני. די אויפשטענדי־גע זענען פולשטענדיג פונאנדערגעפאלען.

ס א פ י א, 11 (ספ. טעל.)

דער גאנצער שטאב פון די אויפשטענדיגע פון טראציען און מאקעדאניען מיט׳ן גענ. קאמיקאס בראש האט היינט 2.30 ביינאג געלענט ס׳געוועהר ביי דער בולגארישער גרעניץ.

ס א פ י א, 11 (ספ. טעל.)

היינט אין דער פריה האבען ביי די גרעניץ־שטעט־לעך געלעגט ס׳געוועהר א גענעראל און 16 מיליטער־[illegible]

ס א פ י א, 11 (ספ. טעל.)

ווי מ׳קען דרינגען פון דערצעהלען, הערשט א פאניק צווישען די אויפשטענדיגע, וועלכע זענען אנטלאפען איבער דער גרעניץ.

דעבאטען וועגען בעוואפנונג אין ענגלישען פארלאמענט

ל א נ ד א ן, 11 (ספ. טעל.)

בעת די היינטיגע דעבאטען אין פארלאמענט וועגען „ווייסען בוך״, האט זיך באלד אין אנהויב געלאזען פיהלען אנ׳אנגעשטרענגטע אטמאספערע.

די „לייבאר־פארטיי״ האט שטארק אטאקירט די רעגירונג צוליב׳ן „ווייסען בוך״ ארויסווייזענדיג, אז די רעגירונג צילט צו פערגרעסערן די בעוואפנונג.

וויצע־פרעמיער באלדווין האט דאן געהאלטען א לאנגע רעדע, אין וועלכער ער האט געענטפערט אויף די פארווארפען. ער האלט, אז אנדערע מלו־כות בעוואפענען זיך מעהר ווי ענגלאנד. ער איז אויך איבערצייגט, אז סיימאן וועט נאך אין היינ־טיגען חודש פאהרען קיין בערלין, ווי נאר היטלער וועט געזונט ווערען.

נאך באלדווינ׳ס רעדע האט גענומען א ווארט הערבערט סעמיועל, וועלכער האט געזאגט, אז אויב די ענגלישע רעגירונג שטרעבט צו פערגרעסערן איהר לופט־קראפט, קומט דאס זעלבע אויך די דייטשען.

טשעמבערליין האט אין זיין רעדע אנגעוויזען, אז ענגלאנד׳ס בעוואפנונג בעדראהט נישט קיינעם און צילט נאר צו בעקעמפען אנ׳אנפאלער.

טיף געריהרט פון גרויסען צער, זענען מיר מודיע וועגען טויט פון אונזער פארזיצענדען אין קאמיטעט פון דער שוהל „בקור חולים״

נ״ע יעקב פעריקס

אלע געעהרטע חברים און מתפללים פון אונזער שוהל ווערען געבעטען אבצוגעבען דעם נפטר דעם לעצטען פערדינטען כבוד און צו קומען פינקטליך צו דער לויה, וועלכע קומט פאר היינט, 3 א זייגער נאכמ. פון טהרה־הויז.

דער טיפטרויערנדער אלמנה און קינדער דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען ביילייד. המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

דער קאמיטעט פון דער שוהל „בקור חולים״

581

נאך קורצע און שווערע ליידען איז געשטארבען אונזער טייערע מוטער, שוויגערמוטער, גרויסמוטער, שוועסטער, שוועגערין און טאנטע

ג. ע. גיטעל גראסמאן

אשת ר׳ מרדכי אלימלך ז״ל

אין עלטער פון 63 יאהר. (געוואוינט ציגעל־גאס 46).

די לויה קומט פאר היינט, דינסטאג, דעם 12־טען מערץ 1935 12 א זייגער ביינאג פון טרויער־הויז, סקלאדאווא 18, וועגען וואס עס טיילט מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאמיליע.

דער זעהר געעהרטער מיטגלידין פון פרויען־קאמיטעט ביי „לינת הצדק״

פרוי ווינער צוליב׳ן טויט פון איהר אונפערגעסליכען

פאטער נ״ע

דריקט אויס מיטגעפיהל

די פערוואלטונג און פרויען־קאמיטעט ביי „לינת הצדק״

אונזער טיפסטען מיטגעפיהל דעם חבר

נתן רייכענבערג צום טויט פון זיין

מוטער

דער ארטיסטען־אנסאמבל פון לאדזער „ראזמאיטאשטשי״־טעאטער

583

יודישע קאלאניסטען בײם הויך-קאמיסאר

אינטערווענירען וועגען מאנגעל אין ארבײטס-הענד

ירושלים, 11 (יט"א טעלעגראפיש)

דער מאנגעל פון ארבייטס־הענד אין די קא־לאניעס נעמט אן א קאטאסטראפאלען כאראקטער מ׳האט מורא, אז די ווירטשאפט וועט אײנגעבראכען ווערען. אין צוזאמענהאנג דערמיט, האט א דעלע־גאציע פון קאלאניסטען זיך געווענדעט צום הויך־קאמיסאר און געבעטען, מ׳זאל אריינלאזען מעהר יודישע ארבייטער.

דעלעגאציע פון דער „אגודה"

אויפגענומען פון הויך-קאמיסאר

ירושלים, 11 (יט"א טעלעגראפיש)

דער הויך־קאמיסאר האט אויפגענומען א דע־לעגאציע פון דער „אגודה", אין דער דעלעגאציע, האט זיך אויך בעטייליגט איטשע מאיר לעווין פון ווארשא.

געשלאסען דער אלפוילישער צוזאמענפאהר

פון די אנטי-היטלער-קאמיטעטען

ווארשא, 11 (יט"א טעלעפ.)

דער אלפוילישער צוזאמענפאהר פון די אנטי היטלער־קאמיטעטען איז געשלאסען געווארען, ס׳זע נען אנגענומען געווארען א רייהע ענטשפרעכענדע רעזאלוציעס.

נייע הלואה פון 2 מיליאן פונט

האט בעשלאסען די ארץ-ישראל-רעגירונג

ירושלים, 11 (יט"א טעלעגראפיש)

ווי יט"א דערוואוסט זיך, האט די ארץ־ישראל־רעגירונג בעשלאסען צו מאכען א נייע הלוואה פון 2 מיליאן פונט. די הלוואה וועט געמאכט ווערען טיילווייז אין לאנדאן און א טייל אין ארץ־ישראל.

נאצים רופען ווייטער צו א באיקאט

געגען יודען אין ארץ-ישראל

העץ-פלאקאטען אויף די ירושלים׳ער גאסען

ירושלים, 11 (יט"א טעלעגראפיש)

אויף די גאסען פון ירושלים האבען זיך ווי־דער בעוויזען פלאקאטען פון די נאצים אין וועל־כע זיי רופען צו באיקאטירען יודען. די פלאקאטען זענען געדרוקט אין אראביש און אין ענגליש.

אלגעמיינער פראטעסט-שטרייק

אין ירושלים

צוליב׳ן הויכען דירה-געלד

ירושלים, 11 (יט"א טעלעגראפיש)

צוליב׳ן הויכען דירה־געלד, זאל דעם קומענ־דיגען מיטוואך ערקלערט ווערען אין ירושלים אן אלגעמיינער פראטעסט־שטרייק.

געפלאנט אן׳אטענטאט אויפ׳ן פאפסט

פאריז, 11 (ספ. טעל.)

דער רוימישער קארעספאנדענט פון „לעזשור" איז מודיע, אז עס זאל זיין צוגעגרייט געווארען א געפלאנטער אטענטאט אויפ׳ן פאפסט. דער פלאן איז אבער בעצייטענס ענטדעקט געווארען.

ווי דער קארעספאנדענט גיט איבער האט זיך א מעקסיקאנער בעמיהט וועגען אן־אודיענץ ביים פאפסט פיוס דעם עלפטער. די וואטיקאנישע מאכט האט אײנגעצויגען אינפאר־מאציעס וועגען דעם מעקסיקאנער וועגען וועמעז עס זענען דערהאלטען געווארען נישט קיין גינס־טיגע ידיעות. ווען דער מעקסיקאנער איז צום הייטען מאל געקומען אין וואטיקאן, כדי צו בע־קומען א טערמין פון אודיענץ, איז ער ערעווידירט געווארען.

בעת דער רעוויזיע האט מען ביי איהם גע־פונען א „פ"ש אפגעשארפטען שטילעט, אזוי ארום איז מען זיך משער, אז ער האט געהאט בדעה צו דערמארדען דעם פאפסט.

אראבער פון עבר-הירדן

דערלויבט צו קומען קיין ארץ-ישראל אהן שום פארמאליטעטען

אפמאך צווישען די רעגירונגען פון עבר-הירדן און ארץ-ישראל

ירושלים, 11 (יט"א טעלעגראפיש)

ווי דער „הארץ" טיילט מיט, האט די רעגירונג פון עבר הירדן געשלאסען אן׳אפמאך מיט דער ארץ־ישראל־רעגירונג לויט וועלכען די אראבער פון עבר־הירדן איז דערלויבט צו קומען קיין ארץ־ישראל אהן שום שוועריגקייטען, זיי וועלען נישט דארפען ערלעדיגען קיין שום פארמאליטעטען, אפילו אהן פעסער.

פערטיילונג פון 240 סערטיפיקאטען

פאר לאנדווירטשאפטליכע ארבייטער

ווארשא. (יט"א) די פויליש־פאלעסטינישע האנדעלס־קאמער טיילט מיט, אז לויט׳ן איבערטראג פון דער הסתדרות האכרים און לויט דער בײטע פון דעלעגאט פון דער ארגאניזאציע ה׳ סידקאוו, וועלכער ווײלט איצט אין פוילען האט די קאמער דורכגעפיהרט א גרינדליכע פארבערייטונגס־ארבייט, וואס איז בעשטאנען פון איינליטונגס־רעגיסטראציע און האט ערלויבט פעסטצושטעלען די פרינציפען פון פערטיילען 400 סערטיפיקאטען פאר לאנדווירט־שאפטליכע ארבייטער, וועלכע עס האט בעקומען דער לאנדווירטען־פערבאנד אין א"י. אויפ׳ן סמך פון פארבערייטונגס־ארבייט האט ה׳ סידקאוו דורכ געמאכט צוזאמען מיט׳ן דעלעגאט פון דער קאמער, גענעראל־סעקרעטאר איגנזש. י. טאן א לענגערע ריידע איבער די יודישע לאנדווירטשאפטליכע ישו־בים, בעזונדערס אין דער וואליגער, פאלעסער און ביאליסטאקער וואיעוואדשאפטען.

לויט די אויפפאדערונגען, וואס זענען ארויס־געשיקט געווארען דורך דער קאמער האבען אין די אנגעוויזענע ערטער זיך געמעלדען הונדערטער קאנדידאטען, וועלכע זענען דורכגעגאנגען פאר א קוואליפיקאציאנס־קאמיסיע. די קאמיסיע האט קוואליפיצירט יודישע לאנדווירטען פון 30 דערפער און ישובים. אין רעזולטאט האט מען צוגעטיילט סער־טיפיקאטען פאר 94 משפחות, וואס צעהלען 350 פערזאן און אין מזרח־גאליציען — 140 סערטיפי־קאטען פאר אנ׳ערך 450 פערזאן.

באכ׳ן פערטיילען די סערטיפיקאטען האט די הסתדרות האכרים דורך איהר דעלעגאט ה׳ סידקאוו זיך געווענדעט מיט א בריף צו דער פויליש־פאלעס טינישער האנדעלס־קאמער, אין וועלכער עס ווערט געבעטען, אז די קאמער זאל בעטען אויך זיך די ארבייט, וואס איז פערבונדען מיט דער צוגריי טונג פון די קאנדידאטען און רעגולירונג פון דער עליה פון לאנדווירטשאפטליכע ארבייטען, דאנקענדיג גלייכצייטיג פאר דער הילף, וואס איז ערטיילט געווארען דורך דער קאמער און בעזונדערס דורך איהר גענעראל־סעקרעטאר איגנזש. טהאן. אני־עהנליכער בריף איז ארויסגעשיקט געווארען צו דער לאנד־עקזעקוטיווע פון דער ציוניסטישער אר־גאניזאציע אין לעמבערג. די קאמער זעצט פאר די רעגיסטראציע פון די דעלעגאטען, דערביי ווערט בעטאנט, אז קיינער איז נישט בעאויפטראגט צו מאהנען וועלכע עס איז אפצאהלען. ווייטערע אנ־מעלדונגען דארפען געשיקט ווערען אויפ׳ן אדרעס פון דער קאמער, ווארשא, פרעדרי 10.

ליטווינאוו וועגען ענגלישען בעזוך אין מאסקווע

פאריז, 11 (ספ. טעל.)

אויף דער אנפראגע פון מאסקווער קארעספאנ־דענט פון „האוואס" האט ליטווינאוו געזאגט, אז די סאוויעטישע רעגירונג וועט זיין גליקליך צו האבען אלס גאסט אין ראטען־פערבאנד א פארשטעהער פון דער ענגלישער רעגירונג און לאדענט צוליב דעם איין דעם פארשטעהער אונטערצונעמען די דאזיגע רייזע.

שנייען און פרעסט אין ענגלאנד און אין פראנקרייך

לאנדאן, 11 (ספ. טעל.)

אין גאנץ ענגלאנד העררשען גרויסע קעלטען. עס זענען שוין פעראן, דורך דער קעלט, מענשליכע קרבנות. אין א טייל ערטער איז געפאלען א גע־דיכטער שניי. אויפ׳ן לאמאנש־קאנאל הערשט זינט עטליכע טעג א געוואלדיגער שטורעם, די שיפען בעגעגענען גרויסע שוועריגקייטען.

פאריז, 11 (ספ. טעל.)

אין מיטעל־פראנקרייך זענען געפאלען גרויסע שנייען, אין מאנכע ערטער זענען פערצייכענט פרעסט. אין פאריז איז געפאלען א שניי.

נייע געזעל. מיט א קאפיטאל פון 50 טויזענד פונט

אויף בויען הייזער אין די קאלאניעס

ירושלים, 11 (יט"א טעלעגראפיש)

ס׳האט זיך געגרינדעט, א געזעלשאפט מיט א גרונד־קאפיטאל פון 50 טויזענד פונט אויף צו בויען הייזער אין די קאלאניעס.

בערנארד קאהן אין ווארשא

ווארשא, 11 (יט"א טעלעפ.)

היינט איז קיין ווארשא געקומען בערנארד קאהן.

פליטים-אבערקאמיסאר אפגע-פאהרען קיין דרום-אמעריקא

ניו-יארק (יט"א) אין הסכם מיט זיין אנגעקינדיגטען פלאן איז דער אויבערקאמיסאר פון פעלקערבונד פאר פליטים ענינים, דזשעמס מאקדא נאלד, אפגעפאהרען קיין דרום אמעריקא, וואו ער וועט מיט די דארטיגע רעגירונגען פערהאנדלען וועגען ערלויבען די אימיגראציע פון א געוויסער צאהל פליטים פון דייטשלאנד. אין אנ׳ערקלערונג פאר דער פרעסע האט מר. מאקדאנאלד פעסטגע שטעלט, אז מעהר ווי א דריטעל פון דער אלגע מיינער צאהל פליטים פון דייטשלאנד איז נאך ביז איצט נישט איינגעארדענט. מר. מאקדאנאלד גלויבט, אז איהם וועט זיך איינגעבען אויסצופועל׳ן ביי ד רעגירונגען פון די דרום אמעריקאנער לענדער ד נויטיגע ערלויבנישען.

קאנפערענץ ביים „רונדען טיש"

פאדערען די אלגעמ. ציוניסטען פון דער עקזעקוטיווע

קראקא, 11 (יט"א טעלעגראפיש)

דער וועלט־פערבאנד פון אלגעמיינע ציוניס־טען האט זיך געווענדעט צו דער עקזעקוטיווע מיט א פאדערונג, צו רופען א קאנפערענץ ביים „רונ־דען טיש".

פאר גארד, ביזשוטעריע און לאמבארד-קוויטעס צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

אויערען, נאז און האלז קליניק
מיט בעטען פון Dr. Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוזע־אפעראציע א. ז. וו., ווי אויך אמבולא־טארישעס פון 9-2 און פון 4–8 אוונס.

Dr. med. Leon Familie
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
שערפליען 37 (בענער יקטא 6.
נעהמט אן פון 5–7 נאכמ.

פריוואט-קליניק
פון האלז-, נאז- און אויערען-קראנקהייטען
Piotrkowska 55
Telefon 174-74
Dr. Dr. A. WOŁYŃSKI, J. IMICH

Z intencji zaślubin
p. HILAREGO KRAUSKOPFA
z p. HELĄ LIBERMANÓWNĄ
życzą wiele szczęścia i różowej przyszłości
Państwo Micowie

אכטונג, פרוכטען-און געמיזע-הענדלער!
אזוי ווי עס האט זיך געגרינדעט א סעקציע פון פרוכטען-הענדלער ביים קליינ-הענדלער-פעראיין (פל. וואלנאשטשי 3), בעטען מיר אלע מיטגלידער און נישט-מיטגלידער צו קומען היינט, דינסטאג, דעם 12-טען ד. ח. 8 א זייגער אוונד אין אייגענעם לאקאל, אויף א דרינגענדע פערזאמלונג
די פערוואלטונג.
6659

ס׳ווערט געזוכט פון זאפארט
צו דינגען 2 צימער און סוד מיט אלע בעקוועהמליכקייטען, הויכער פארטער אדער 1-טער שטאק.
אפערטען אין אדמינ. אונטער "Z".

Dr. Artur Banasz
כירורג-אוראלאג
וואלטשאנסקא 23
טעלעפאן 139-88.
נעהמט אן פון 4–6 נאכמיטאג.

צוליב׳ן קריזיס!
ביליג און גוט! רעעל און פינקטליך!
די בעוואוסטע יודישע כעמישע וועשעריי און פארבעריי
„עריקא"
מלינארסקא 2, (ביים רוג בושעושינער)
וואשט כעמיש, פארבט און פוצט אהן שעדליכע מיטלען צו קאנקורענץ-פרייזען
אלערליי דאמען- און מענער-גארדעראבען, אנצוגען, קליידער, מאנטלען, פוטער, ציהט גארדינען אויף ראהמען, פאסאנירט קאפעלושען ווי אויך שטיפעס און ווייסע וועש.
ביליגער ווי איבעראל: פון 4 זל. אנ׳אנצוג, פון 1,50 זל. א קלייד, פון 75 גר. א סוועטער, פון 1.75 פאסאנירען א קאפעלוש, 50 גר. אנ׳אויבער העמד, 15 גר. א קראגען.

Dr. Wajnberg
ספעצ. פון לונגען- און הארץ-קראנק
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–5, 8–9 אוו.

לעכער
העהיען אויפגעג.
ביי ג. נארדמאן
שרודמיעסקא 8.

Dr. J. Neuman
כירורג
(וועלכער ארדינירט אין שפיטאל אויף דרעווגאווסקא).
נעמט אן אין דערהיים פון 6–8 אוונד
זאכאדניא 57, טעל. 128-95

אויפפאדערונג!
דערמיט פאדער איך אויף דעם ה׳ ישעי׳ ליפשיץ (זאכאדניא 52), דאס ער זאל אויסקויפען די פראטעסטען, וואס בעטרעפען 800 זל. וועלכע איך האב בעקומען פאר ארבייטס-לוין. גלייכצייטיג ווארען איך איהם, דאס איך וועל געגען איהם ארויסטרעטען געריכטליך פאר פערשפרייטען פאלשע קלאנגען, אז די וועקסלען, וואס ער האט מיר געגעבען זענען געווען טובה-וועקסלען, און דערמיט איז ער אויסען מיך צו דיסקרעדיטירען פאר דער עפענטליכקייט. מיט אכטונג
מאניש גערדאנקע, צל. קאשטשושקי 10.
1999

די 1-טע און ביליגסטע קוועלע פון
רעשטען
אויף פאלטענס און אנציגער
פון די בעסטע ביליצער און מאמאשא-ווער סחורות, די מאדערנסטע מוסטערן, אין א גרויסען אויסוואהל. בעקומט מען נאר ביי
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09
גערענקט, פראנט 2 שטאק.
באשטעהט 2 שטאק
גערענקט. פראנט 2 שטאק.

Dr. S. Kantor
ספעציאליסט פאר הויט און וענע-רישע קראנקהייטען (סיפילי און טריפער), היילט מענער-שוואכע
פיעטריקאווער 90 טעל. 912-45
נעמט אן פון 8–2 נאכמ. און פון 4–9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8–2 נאכמ
פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזען

Dr. med. Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 1³⁰—2³⁰ מיטאג און פון 5—9 אוו. זונטאג פון 10—1 מיטאג
אלע ארטאנאליזען.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען
באר. פרנסע - א ספעציעלער ווארטע-זאל

„היינטיגע דעזאָרגאַניזאַציע פון יודישען פאָלק

איז א פערברעכען לגבי די עקזיסטענץ-רעכט פון די יודישע מאַסען"

ערקלערונג פאר'ן גערדאנק פון יודישען וועלט-קאנגרעס און געגען זיינע אסימילאטארישע געגנער

פאריז. (יט"א) דער עקזעקוטיוו-קאָמיטעט פון יודישע דעלעגאַציעס און פון יודישען וועלט-קאָנגרעס פערעפענטליכט פאָלגענדע ערקלערונג:

געגענאיבער דער פאָלעמיק געגען וועלט-קאָנגרעס מצד פערשידענע אנטי-נאַציאָנאַל-יודישע גרופען, בעזונדערס אין אַמעריקאַ, האַלט דער עקזעקוטיוו-קאָמיטעט פון יודישע דעלעגאַציעס און פון יודישען וועלט-קאָנגרעס פאַר נויטיג, מיט דער גאַנצער ענטשלאָסענהייט צוריקצווייזען די רכילות'דיגע בעהויפטונג, אַז דער אָנטייל אין יודישען וועלט-קאָנגרעס זאָל קענען שטעהען אפילו אין דעם מינדעסטען ווידער-שפרוך מיט די זעלבסטפערשטענדליכע פליכטען פון די יודען אלס בירגער פון זייערע לענדער.

אויסטייטשענדיג ביזוויליג און פערדרעהענדיג ערקלערונגען, וואָס זענען אָפּגעגעבען געוואָרען אויף די זשענעווער וועלט-קאָנפערענצען, איז בעזונדערס אין אַמעריקאַ געמאַכט געוואָרען א פרוב צו שאַפען דעם איינדרוק, אַז דער יודישער וועלט-קאָנגרעס זאָל כלומרשט שאַפען אַן אינסטאַנץ, וועלכע זאָל האָבען וועלכע עס איז השפעה אויף די געזעצליכע פליכטען פון די יודען לגבי די רעגירונגען פון זייערע לענדער.

בעזונדערס ווערט אויף דעם אבסורדאַלען אופן פאַלש געטייטשט די ערקלערונג פון ד"ר גאָלדמאַן אויף דער ערשטער וועלט-קאָנפערענץ בנוגע דער „סובערעניטעט" פון וועלט-קאָנגרעס, — און נעמליך אין דעם זין, אַז דער קאָנגרעס זאָל פאַר זיך בעאַנשפּרוכען וועלכע עס איז מלוכה'שע פונקציעס, בעת מיט דער דאָזיגער ערקלערונג איז געווען געמיינט בלויז דאָס, אַז דער וועלט-קאָנגרעס וועט פאַר זיך אַליין בעשטימען דאָס פּראָגראַם פון זיינע אַרבייטען, געגענאיבער דער שוין דעמאָלס אַרויסגערוקטער פאָדערונג, געווי פעסטצושטעלען די אויפגאַבען פון וועלט-קאָנגרעס.

מיט די דאָזיגע ביזוויליגע אַרגומענטען פון א שלעכט-פערשטאַנענעם פאַטריאָטיזם האָט מען זיינערציים געטריבען רכילות געגען ציוניזם, און איצט וויל מען פערלוימדען דעם פרוב פון א וועלט-צוזאַמענשלוס פון די יודען פאַר דער עלעמענטאַרער פערטיידיגונג פון זייערע רעכט.

געגען די דאָזיגע בעהויפטונגען ערקלערט דער עקזעקוטיוו-קאָמיטעט (און די צושטימונגס-ער-קלערונגען פאַר'ן געדאַנק פון יודישען וועלט-קאָנגרעס דורך פיהרענדע נישט-יודישע שטאַטסמענער — באַרטו, בעראַנזשע, גאָהאַר, בענעש, מאַדאַריאַגאַ, פּאָליטיס, א. א. וו. — בעשטעטיגען עס כסדר) שלוס פון די יודען פון דער וועלט און די שאַפונג פון אינסטאַנצען, וואָס זאָלען אין נאָמען פון יודענטום פיהרען דעם קאַמף פאַר זייערע עלעמענטאַרע רעכט אלס בירגער און אלס פאָלק, שטעהט נישט און קען נישט שטעהן אין דעם מינדעסטען ווידערשפרוך צו די זעלבסטפערשטענדליכע געפיהלען און פליכטען פון די יודען אַלס לאָיאַלע בירגער פון זייערע לענדער.

עס בעדייט א צוריקפאַל אין דער ערגסטער אַסימילאַטאָרישער אידעאָלאָגיע פון א כלומרשט שוין איבערוואַנדענער פאַר מלחמה - עפּאָכע, ווען וואָרט-פיהרער פון יודישע קאָמיטעטען פרובען צו קעמפען געגען וועלט-קאָנגרעס מיט אַזעלכע אינסינואַציעס און רכילות'דיגע אַרגומענטען.

אין א צייט, אין וועלכער דאָס יודישע פאָלק אויף דער וועלט איז געצוואונגען צו פיהרען דעם קאַמף פאַר זיין עלעמענטאַרע גלייכבערעכטיגונג, פאַר די איהם דורך די שלום-טראַקטאַטען אנערקענטע מינאָריטעטען-רעכט, פאַר דער זיכערונג פון זייערע ווירטשאַפטליכע פּאָזיציעס און פאַר דער מעג-ליכקייט פון זיין פיזישער עקזיסטענץ — איז אַזאַ צייט איז די דעזאָרגאַניזאַציע פון יודישען פאָלק, ווי זי בעשטעהט היינט-צו-טאָג, אַ פערברעכען לגבי די עקזיסטענץ-רעכט פון די יודישע מאַסען.

קיין רעגירונג פון דער וועלט און קיין נישט-יוד, וואָס דענקט אָביעקטיוו און אָהן פאָראורטיילען, קען נישט און וועט נישט מאַכען אונז קיין פאָרוואורף, ווען מיר וועלען אין אָפענער, ווירדיגער און אָרגאַניזירטער פאָרם טון דאָס, וואָס אויך די געגנער פון יודישען וועלט-קאָנגרעס פרובען דאָך צו טון אין געשלאָסענע נאָטאַבלען-קליינזלער, נעמליך צו געפינען וועגען און מיטלען פאַר דער זיכערונג פון אונזער עקזיסטענץ און פאַר'ן אָבוועהר פון די אומענליכע אָנגריפען געגען אונז.

דער קאַמף פאַר אין געגען דעם יודישען וועלט-קאָנגרעס האָט גאָרנישט צו טון מיט פּאַטריאָטיזם און שטאַטס-בירגערליכע פליכטען, נאָר איז א קאַמף פאַר דער אנערקענונג פון יודען אַלס פאָלק, פאַר דער שאַפונג פון א דעמאָקראַטישער פערטרע-טונג פון יודענטום און פאַר דער בעזייטיגונג פון זעלבסטהערשערישע טענדענצען אין יודישען לע-בען, וועלכע דאָס נאַציאָנאַלע יודענטום האָט שוין אנגעזאָגט דעם קאַמף נאָך מיט צענדליגער יאָהרען צוריק.

דער עקזעקוטיוו-קאָמיטעט איז איבערצייגט — און די ענטוויקלונג פון דער וועלט-קאָנגרעס-בעוועגונג בעווייזט עס — אַז די איבערוויגענדע מעהרהייט פון די יודען איז דורכגעדרונגען מיט דער ערקענטניש פון דער נויטווענדיגקייט צו שאַפען די דאָזיגע דעמאָקראַטישע רעפּרעזענטאַנץ און אַז עס איז נישטאָ קיין מעהר ווירקזאַם מיטעל, ווי די פערווירקליכונג פון וועלט-קאָנגרעס - געדאַנק, כדי צו פיהרען דעם קאַמף פון יודישען פאָלק פאַר דער זיכערונג פון זיינע רעכט.

ריטש קוראַרט נזיהיים בענקט נאָך יודיש געלד

לאָנדאָן, (יט"א). אין דעם פיהרענדען ענגלישען מעדיצינישען זשורנאַל „דהי לאַנסעט" איז ערשינען א בריף פון דער דירעקציע פון דייטשען באַד נויהיים, אין וועלכען עס ווערט „קאַטעגאָריש פערזיכערט", אַז יודישע קורגעסט ווערען אין דעם דאָזיגען קוראָרט בעהאַנדעלט פונקט אַזוי גוט ווי אַלע אַנדערע קורגעסט און אַז עס ווערען נישט געמאַכט קיין שום אונטערשידען צווישען איינע און די אַנדערע.

עסטרייכישע ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע און לאַנד-פּאָליטיק

ווין (יט"א). דער ציוניסטישער לאַנדעס-פערבאַנד אין עסטרייך האָט אָפּגעהאַלטען א צו-זאַמענפאָהר, וואָס איז געווען ספּעציעל געווידמעט דער פּראַגע פון לאַנד-פּאָליטיק. אין צענטער פון די בעראַטונגען איז געשטאַנען דער פאָרשלאַג פון פערבאַנד פון די ראַדיקאַלע ציוניסטען, וואָס איז בעגרינדעט געוואָרען דורך ד"ר ישראל וואַלדמאַן, וועגען אַנולירען דעם בעשלוס פון יאָהר 1911 בנוגע דער עלימינירונג פון דער לאַנדפּאָליטיק פון טעטיגקייטס געביט פון ציוניסטישען לאַנדפערבאַנד.

נאָך א לענגערע דיסקוסיע איז דער פאָר-שלאַג אָפּגעוואָרפען געוואָרען מיט דער מאָטיווי-רונג, אַז די איצטיגע בעדינגונגען פון איבערבוי פון עסטרייכישען מלוכה לעבען אויף שטאַנדען יסודות, איז נאָר די יודישע קהלה אין איהר איג-ענעם צוזאַמענשטעל בערעכטיגט צו רעפּרעזענ-טירען די בירגערליכע און פּאָליטישע רעכט פון עסטרייכישען יודענטום.

גלייכצייטיג האָט דער צוזאַמענפאָהר אויפגע-פאָדערט אַלע מיטגלידער פון ציוניסטישען לאַנד פערבאַנד צו שטיצען די יודישע קהלה ביי דער ערפיהלונג פון די רעפּרעזענטאַנץ אויפגאַבען פון עסטרייכישען יודענטום.

פון דער ברית-הקנאים-בעוועגונג אין פּוילען

וואַרשאַ (יט"א) דעם 19. מערץ ה. י. וועט פאָרקומען אין לאָקאַל פון דער הויפּט-קאָמענדע פון „ברית הקנאים" אין וואַרשאַ א צוזאַמענקונפט פון די פאָרשטעהער פון די גלילות און מחוזות פון בר"ק אין פּוילען.

דער חודש אַפּריל ווערט פּראָקלאַמירט אַלס „מאָביליזאַציע-חודש" פון דער ברקאי'שער בעוועגונג אין גאַנץ פּוילען, א. נ. „חודש המפקד".

עס איז געלונגען די הויפּט-קאָמענדע צו גרינדען א פאַכמענישע הכשרה פאַר 20 מיטגלידער ציטוויי-ליג אין איינע פון די גרעסטע אינדוסטריע-אונטער-נעמונגען הינטער וואַרשאַ.

נאַצישע ראַסען-תורה אַלס עקספּאָרט-אַרטיקעל

בערלין (יט"א) דער „פעלקישער בעאָבאַכ-טער" ברענגט א לאַנגען בעריכט פון שטאָקהאָלם וועגען א רעדע, וואָס עס האָט אין דער דאָרטיגער שוועדיש-דייטשער געזעלשאַפט געהאַלטען דער רייכס-קאָמיסאַר פאַר געזונדהייטס-וועזען דר. גער-האַרד וואַגנער. דער רעדנער האָט איבערגעחזר'ט די שוין גוט-בעקאַנטע נאַצי-טעאָריעס וועגען ראַסען ריינהייט און, ווי געוועהנליך, פעסטגעשטעלט, אַז דער „נאַציאָנאַל-סאָציאַליזם האָט זיך געזעהן געצוואונ-גען צו מאַכען א סוף צו דער אַלאַרמירענדער הער-שאַפט פון יודען" און אַז דאָס איז געווען נויטיג „כדי צו ראַטעווען דייטשלאַנד". לסוף האָט דר. וואַגנער געבראַכט צום אויסדרוק די נאַצי-איבער-צייגונג, אַז „פריהער צי שפּעטער וועלען אַלע פעלקער איינזעהען דעם אונזין פון ראַסען-מישונגען" און אַז „די איינציגע ערבות פאַר פרידליכע בעציהונגען צווישען די פערשידענע ראַסען אויף דער ערד ליגט דוקאַ אין דעם דאָזיגען חילוק צווישען בלוט און בלוט, צווישען גייסט און גייסט".

XXV

לאָדזשער יודיש רעפּרעזענטאַנץ-טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי"

דירעקציע: דוד צעלמייסטער.

מיטוואָך, ד. 20 מערץ, 9.30 אָוונט

גראַנדיעזער יוביליי-ספּעקטאַקל

לכבוד דער 25-יאָהריגער טעאַטער-טעטיגקייט פון

דוד צעלמייסטער

אין פּראָגראַם: דראַמע, אָפּערעטע, קאָמעדיע, מעלאָדראַמע, באַלעט, רעציטאַציע און לייכטע מוזע

אין דער אויספיהרונג פון

63 יודישע אַרטיסטען!

31 אַרטיסטען פון בעסטע פּוילישע טעאַטערס!

22 עסטראַדע קינסטלער!

38 מוזיקער פון לאָדזשער סימפאָנישען אָרקעסטער און הייגראַט-בענד

46 פּערזאָן כאָר און באַלעט.

גראַנדיעזע פאָר-שטעלונג, וואָס לאָדז האָט נאָך ביז-איצט נישט געזעהן!

פּרטים קומען!

בילעטען-פערקויף אין קאַסע פון טעאַטער.

נחום סאָקאָלאָוו-עהרען-גאַסט פון פּען-קלוב

לאָנדאָן. (יט"א) דער פּרעזידענט פון דער יודישער אַגענץ און פון דער ציוניסטישער אָרגאַ-ניזאַציע נחום סאָקאָלאָוו איז אַלס איינער פון די מיטשעפער פון דער ניי-העברעאישער ליטעראַטור געוועזען עהרען גאַסט אויף אַן אָפּנאַהמען ווי די יט"א האָט שוין מיטגעטיילט, וואָס איז געגע-בען געוואָרען דורך דעם פּען-קלוב. דעם פאָרזיץ האָט געפיהרט פּראָף. העבריי גוועדסאָן.

נחום סאָקאָלאָוו האָט אין זיין רעדע געשיל-דערט די צייטען, ווען די פּרעסע און ליטעראַטור זענען געשטאַנען אונטער'ן דרוק פון דער צענ-זור. טראָץ דעם דאָזיגען דרוק האָט דער קאַמף פאַר דער אויפלעבונג פון העברעאיש זיך דורכגעבראָכען א וועג און האָט מיטגעווירקט ביי דער אויפקלע-רונג דעם וועלט-געוויסען די נויטווענדיגקייט פון א יודישער נאַציאָנאַלער היים אין ארץ-ישראל, וואו עס האָט געבראַכט צו די איצטיגע רעזולטאַטען.

די רעפּובליק פון ליטעראַטור, וועלכע דער פּען-קלוב שטעלט מיט זיך פאָר — האָט ווייטער ער-קלערט נחום סאָקאָלאָוו — איז די איינציגע רעפּוב-ליק, וועלכע קען נישט אויסשטעהן אונטער א דיקטאַט. מען קען זיך אפילו פאָרשטעלען, אַז אַזאַ דיקטאַטאָרישע שטעלונג זאָל פערנעמען א זשעני, וואָס איז אַנערקענט דורך דער גאַנצער וועלט. וואָס איז שייך אָבער איהם, וואָלט ער געוועזען צוגעגען דער אַלייןהערשאַפט פון אַזאַ זשעני און וואָלט ליבער געוואָלט זעהן א גרויסע צאָהל זשעני'ען, וועלכע זאָלען זיין טעטיג אויף פערשידענע גע-ביטען. לויט סאָקאָלאָוו'ס מיינונג איז דער פּען-קלוב פיל מעהר ווי בלויז א פאַך-פעראייניגונג. זיין אויפגאַבע איז צו דינען דער אידעע פון וועלט-פרידען און האַרמאָנישען צוזאַמענלעבען פון פעל-קער און קולטורען. די דאָזיגע געדאַנקען בילדען אויך דעם יסוד פון ציוניזם. ענגלאַנד און דאָס פאָלק-ישראל זענען פערקניפּט מיט בעזונדערע באַנ-דען. זייט אַלטע צייטען האָט זי פערבונדען די ביבעל און איצט איז צוגעקומען א נייער פערביג-דונגס-גליד דורך איבערנעמען דורך ענגלאַנד דעם מאַנדאַט פאַר'ן אויפבוי פון דער יודישער נאַציאָ-נאַל-היים.

מ'קאָן נישט פיהרען קיין אונטערהאַנדלונגען מיט די רעוויזיאָניסטען?

ווייל זיי אנערקענען נישט קיין דיסציפּלין

לאָנדאָן, 11 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער „העולם" שרייבט, אַז מ'קאָן נישט פיה-רען קיין שום אונטערהאַנדלונגען מיט די רעוויזי-יאָניסטען, מחמת זיי אנערקענען נישט קיין פּאַר-טיי-דיסציפּלין.

POWSZECHNE BIURO OGŁOSZEŃ
WARSZAWA, MARSZAŁKOWSKA 132
TEL.: 673-55 i 267-39
OGŁOSZENIA DO WSZYSTKICH PISM.
KAMPANJE REKLAMOWE.
PROJEKTY, RYSUNKI, KOSZTORYSY

לאדז, 12 מערץ 1935
„נייער פאלקסבלאט"
לאדז, 12 מערץ 1935

באלקאנישע מלוכות באוורוהיגט
צוליב'ן בירגער-קריג אין גריכענלאנד

די געשעהענישען, וואס שפילען זיך איצט אפ אין גריכענלאנד, ווערען זעהר אויפמערקזאם אבסערווירט דורך אלע באלקאנישע מלוכות. עס האנדעלט זיך דא נישט בלויז צוליב דעם, וואס די געשעהענישען שפילען זיך אפ אין דער נאהענטסטער שכנות, נאר הויפטזעכליך דערפאר, וואס דריי באלקאנישע מלוכות זיינען ענג פערבינדען מיט גריכענלאנד אין די ראמען פון דער באלקאן פערשטענדיגונג, די רומענישע פרעסע, וואס פערנעהמט זיך מיט די געשעהענישען אין גריכענלאנד, שטעלט פעסט, אז עס קענען מעגליך זיין צוויי סיבות פון דעם בלוטיגען בירגער-קריג: קודם כל האנדעלט עס זיך וועגען דער דראהענדער שפאנונג צווישען טסאלדאריס רעגירונג און די אפאזיציאנעלע פארטייען און, פון דער צווייטער זייט וועגען דער אייגענטליכער אויסשליסונג פון דער ארמעע, די אפיצירען וואס האבען געטריבען פאליטיק, בעת די אלגעמיינע וואהלען אין מערץ 1933, וואס האבען געבראכט צום נצחון פאר טסאלדאריס רעגירונג, האט די אפאזיציע געפיהרט א אלס שארפערע קאמפאניע מיט'ן ציל ארונטערצווארפען די רעגירונג, אלס מיטלען זיינען אנגעווענדעט געווארען די דערגענצונגס וואהלען, ווי אויך א רעוואלוציאנערע אקציע, צום אומגליק איז די ארמעע אריינגעצויגען געווארען אין דעם קעסעל פון די פארטייאישע קאמפען. ווען טסאלדאריס איז געקומען צו דער מאכט האט ער קודם כל בעזייטיגט פון דער ארמעע די אפיצירען, וועגען וועלכע מען האט געוואוסט אדער מען האט חושד געווען, אז זיי זיינען אנהענגער פון גענעראל פלאסטיראס אדער וועניזעלאסען. צווישען די אויסגעשלאסענע האבען זיך אויך געפינען אייניגע דיוויזיע גענעראלען. באלד נאך די אלגעמיינע וואהלען האבען די אפיצירען, וואס זיינען אויסגעשלאסען געווארען פון דער ארמעע, זיך בעטייליגט אין אויפשטאנד פון גענעראל פלאסטיראס, און דער גרעסטער רוב איז אריינגעטרעטען אין דער „ליגע צו פערטיידיגען די רעפובליק", וואס האט איהר זיץ-ארט אין סאלאניקי, אונטער'ן איינפלוס פון זייערע חברים וואס זיינען אויסגעשלאסען געווארען פון דער ארמעע, האבען די אפיצירען וואס זיינען געבליבען אין אקטיווען דינסט זיך געטיילט אין צוויי פאליטישע לאגערען. די רעגירונג איז דעריבער געצוואונגען צו אבסערווירען די טעטיגקייט פון די אפיצירען אין דער ארמעע און פלאט און זייערע בעציהונגען מיט די פיהרער פון דער אפאזיציע. אין דער ארמעע און פלאט האט זיך דעריבער געשאפען א געפעהרליכע שפאנונג, נישט קוקענדיג אויף די אלע פרובען פון דער אפאזיציע ארונטערצווארפען די רעגירונג, איז טסאלדאריס'ען געלונגען אין משך פון צוויי יאהר צו שטעלען א ווידערשטאנד. אין לויפענדען יאהר, אין אפריל, האבען געזאלט פארקומען וואהלען מיט'ן ציל צו בעטייען איהרע הייטעל מאנדאטען אין סענאט, אין סענאט האט די אפאזיציע א מעהרהייט, אבער לויט'ן ארט. 89 פון דער גריכישער קאנסטיטוציע, האט ער נישט קיין פאליטישען כח און קען די רעגירונג נישט ארונטערווארפען. דער גאנצער פאליטישער כח איז קאנצענטרירט אין סיים, וואו די איצטיגע רעגירונג האט א מעהרהייט און די אפאזיציע איז שוואך. דעריבער האט א פיהרער פון דער אפאזיציע, פאפאנאסטאסיו, פארגעלעגט דער רעגירונג, אז די קומענדיגע וואהלען צו דעם סענאט זאלען בעטראכט ווערען אלס פאליטישע וואהלען ד. ה. מיט אנדערע ווערטער, אז די וואהלען זאלען פעסטשטעלען צי די רעגירונג האט נאך דעם צוטרוי פון די וועהלער. פרעמיער טסאלדאריס האט דעם פארשלאג אפגעווארפען, אלס א פארשלאג, וואס שטעהט אין א סתירה צו דער קאנסטיטוציע.

צוליב דעם, וואס די אפאזיציע האט נישט געקענט רעכענען אויף די איצטיגע וואהלען צום סענאט אלס אויף א בארמעטער פון די שטימונגען וואס הערשען צווישען דער בעפעלקערונג, האט זי זיך דעריבער בענוצט מיט געוואלד מיטלען.

די פאליטישע קרייזען שטעלען פעסט, אז די איצטיגע רעוואלוציע איז שוין די ניינטע אין משך פון די לעצטע 25 יאהר. די רעוואלוציע איז אויסגעבראכען געווארען צוליב דעם, ווייל די אפאזיציע האט נישט געזעהען קיין מעגליכקייט, אויף א קאנסטיטוציאנעלען אופן צו קומען צו דער מאכט, בעזונדערס נאך דעם לעצטען אטענטאט אויף וועניזעלאסען, וואס שייך דער ראלע פון דער אויסערליכער פאליטיק אין די געשעהענישען ווייזט מען אן, אז הגם וועניזעלאס איז מיט א יאהר צוריק ארויסגעטרעטען געגען דעם באלקאנישען פאקט, האט ער דאס געטון נאר בכדי צו דעמאנסטרירען געגען דער רעגירונג, אין 1912 איז וועניזעלאס אליין געווען דער איניציאטאר פון באלקאנישען בונד און האט זיך בעמיהט צו ערפילען אלע התחייבותן לגבי די פערבינדעטע. ווי עס זאל אבער נישט זיין שטעלט די רומענישע פרעסע פעסט, אז די רעוואלוציע שוואכט אפ גריכענלאנד און העלפט די מלוכות, וועלכע זיינען דורך דעם באלקאן פאקט אויסגעשלאסען געווארען פון דער באלקאן פאליטיק, נאך שארפער טרעט ארויס די זאגרעבער צייטונג „נאוואסטי", וועלכע זעהט אין וועניזעלאסעס ארויסטריט א איינפלוס פון פאליטישע קאמבינאציעס פון מלוכות מחוץ דעם באלקאן, וואס שטרעבען צו צוקלאפען דעם באלקאן אפמאך. די צייטונג הייסט אויס די איבערצייגונג, אז וועניזעלאסעס אוואנטורע וועט נישט געלונגען, און אז טסאלדאריס רעגירונג וועט געלונגען צו קאנסאלידירען גריכענלאנד סיי אינערליך, סיי אויסערליך.

די קאמפען, וואס ווערען איצט געפיהרט אין מזרח מאקעדאניען, ווי אויך אין טראציען אינטערעסירען ספעציעל בולגאריען, אלס א מלוכה וואס גרענעצט זיך דירעקט מיט די דאזיגע געביטען, דער בולגארישער אויסערן מיניסטער באטאלאוו, האט אין שייכות דערמיט ערקלערט, אז די גריכישע געשעהענישען טראגען זיך איבער אויף דער בולגארישער גרענעץ. בולגאריען איז נאר אויף אזוי ווייט פעראינטערעסירט, אויף וויפיל די געשעהענישען זיינען מסוגל צו שטערען דעם שלום אויפ'ן באלקאן. בולגאריען איז פעראינטערעסירט אויפצוהאלטען גוטע בעציהונגען מיט אלע איהרע שכנים. זי קען אבער נישט בלייבען גלייכגילטיג און מוז אנגעהמען מיטלען צו שיצען איהרע גרעניצען. די דאזיגע מיטלען טראגען א ריין פערטיידיגונגס כאראקטער און ענטשפרעכען גענוי דעם אינטערנאציאנאלען רעכט. די דאזיגע פעראדנונגען זענען מיטגעטיילט געווארען דער גריכישער רעגירונג. אויף דער פראגע צי דער מיניסטער באטאלאוו האלט די בולגארישע בעוואפענטע כחות פאר גענוגענד, האט דער מיניסטער געענטפערט, אז די לאגע איז זעהר א דעליקאטע און קען ווערען ערנסט צוליב עווענטועלע פאלגען, אויב מען הערט א קאנאנאדע שוין אויף דער אייגענער טעריטאריע, קומען שוין די שוץ מיטלען פון זיך אליין. די דאזיגע מיטלען קענען נישט שלעכט פערשטאנען ווערען. מיר ווילען נאר פערטיידיגען אונזערע גרעניצען, וואס שייך דער קאנצענטראציע פון טערקישען מיליטער אין דעם טערקישען טראציען, האט באטאלאוו ערקלערט, אז בולגאריען האט געשלאסען מיט טערקיי א פריינדשאפטס-בונד. דער דאזיגער בונד איז נישט פאר בולגאריען א פשוטע פראגע. מצד בולגאריען ווערט ער פינקטליך און לאיאל אפגעהיטען, בולגאריען זעהט נישט אויך קיין סיבה, צוליב וועלכער זי זאל ענדערען איהרע בעציהונגען צו טערקיי. בולגאריען וויל לעבען בשלום מיט אלע איהרע שכנים.

נייער געצענדינסט אין דריטען רייך

אין דער צייטונג „סעוואדניא" איז פעראפענטליכט א קארעספאנדענץ פון בערלין, אין וועלכען עס ווערט געשילדערט די בעוועגונג פון דעם נייעם געצענדינסט, וואס ווערט איצט פראפאגאנדירט אין דריטען רייך. מיר ברענגען דערפון אייניגע אויסצוגען.

„אין דער שפיץ פון דער נייער בעוועגונג שטעהען לודענדארף, גראף רעווענטלאוו און א פאר יונגע פראפעסארען פון בראונשווייגער און טיבינגער אוניווערזיטעט, אין אנהויב פון זייער טעטיגקייט, האבען די דאזיגע געגנער פון קריסטענטום, אלס א לעהרע, וואס מאכט שוואך און אויך אלס א רעליגיע, וואס איז אויסגעוואקסען פון יודענטום, נישט אנגעוויזען, וואס אייגענטליך דארף קומען אויפ'ן ארט פון בעזייטיגטען קריסטענטום. זיי האבען נאר גערעדט וועגען א רעפארם פון קריסטענטום אין דעם זין, אז פון א אינטערנאציאנאלע רעליגיע זאל עס ווערען א נאציאנאלע ד. ה. א דייטשע מיט א דייטשען גאט אין דער שפיץ. אבער מיט דער צייט זיינען זיי געווארען דרייסטער און דער פיהרער פון די נייע געצענדינער, פראפ. האוער האט עפענטליך ערקלערט: „מיר ווארפען אפ אלע געשריבענע רעליגיעזע נארמען, דערונטער אויך די עשרת הדברות: בארעמהערציגקייט און אונטערווארפענקייט זיינען פרעמד דעם דייטשען גייסט און דעריבער ווארפען מיר אפ דעם אלטען ווי אויך דעם נייעם טעסטאמענט די בערג פרעדיגט רופט ביי אונז ארויס א שרעק".

דערזעלבער פראפ. האוער האט אויך געלעגט די יסודות פון נייעם רעליגיעזען ריטואל, קודם כל האט ער רעפארמירט די חתונה צערעמאניע, און ער אליין האט פערפאסט פאלגענדען טעקסט: „מוטער ערד, וואס טראגט אייך מיט ליבשאפט און דער הימעל, וואס בענשט אייך מיט זיין ליכט און זיינע ווערטער און אלע גוטע כחות פון דער לופט זאלען אנפיהרען מיט אייך, ביז אייער גורל וועט נישט ערפילט ווערען."

און נישט קוקענדיג דערויף, וואס האוער האט אפגעווארפען אלע „געשריבענע" נארמען, האט ער דאך צוזאמענגעשטעלט אנשטאט די עשרת הדברות אייגענע 9 געבאטען. דאס ערשטע געבאט איז: „גיב אפ כבוד דעם גאט פון די יסודות", דער צווייטער — „גיב אפ כבוד די אבות און די נאכקומענדע דורות", דער דריטער „גיב אפ כבוד די פיהרער פון דיין פאלק", פירטער — „גיב אפ כבוד די עלטערען", פינפטער — „היט אפ ריינקייט" (מאראלישע), זעקסטער — „זיי געטריי דיין פאלק", זיבעטער — „גנב'ע נישט", אכטער — „זיי אויפריכטיג" און צום סוף דער ניינטער — „העלף די ווערדיגע". ווי עס איז דערפון צו זעהען איז דער „לא תרצח" אינגאנצען ארויסגעווארפען.

גראף רעווענטלאוו, דער רעדאקטאר פון דער צייטונג „רייכסווארט" האט זיך נאך אפענער ארויס געזאגט ווי האוער.

„דער געקרייציגטער אסקעט" — האט ער געשריבען אין זיין צייטונג — איז דער גאט פון זקנים, שוואכע און קראנקע. גערמאניע דארף אויפשטעהן תחית המתים אונטער'ן צייכען פון האקען קרייץ — דעם אלטען סימבאל פון לעבען — און נישט אונטער'ן צייכען פון דער גאלגאטע דעם סימבאל פון טויט".

אין מאי פון פערגאנגענעם יאהר, איז פארגעקומען אזא מין קאנגרעס פון די פארשטעהער פון נייעם געצענדינסט. אלס זייער סימבאל האבען זיי אויסגעקליבען דעם צייכען פון דער זון אויף א בלויען פאן און עס איז פעסטגעשטעלט געווארען דער רעגולאמין פון אויפנעהמען נייע מיטגלידער. יעדער נייער מיטגליד מוז אפגעבען א שבועה, אז אין זיינע אדערען פליסט נישט קיין טראפען סעמיטיש אדער נעגעריש בלוט און אז ער האט קיינמאל נישט געהערט צו א געהיימע געזעלשאפט בעזונדערס צו די מאסאנען אדער יעזואיטען און אז ער געהערט נישט אין איצטיגען מאמענט צו קיין שום רעליגיע.

דורך זייער פרעסע האבען זיי אנגעהויבען א קאמפאניע, אז די נייע רעליגיע זאל גלייכבערעכטיגט ווערען מיט דער פראטעסטאנטישער און קאטוילישער קירכע אויפ'ן געביט פון גאטעס-דינסט און ערציהונג פון דער יוגענד. זיי האבען אנגעוויזען דאס זיי זיינען שוין נישט קיין קליינע סעקטע, נאר זיי האבען צוויי מיליאן מיטגלידער.

אין א קורצער צייט שפעטער האבען זיי אין א בראשור, וואס איז מאסענהאפט פערשפרייט געווארען שוין עפענטליך דערמאהנט דאס ווארט „געצענדינסט". עס ווערט דארט אויסגעפיהרט, אז דייטשלאנד דארף שטאלץ זיין מיט דעם צפונדיגען געצענדינסט" אלס א רעליגיע, וואס איז אויסגעוואקסען אויפ'ן גערמאנישען באדען.

„מיר לייקענען" — איז אין דער בראשור געזאגט געווארען — „אין אלע אלטע רעליגיעס, ווייל די נאציעס און ראסען זיינען פערשידען. מיר ווארפען אפ דעם הייליגען גייסט און גלויבען אין די הייליגע בלוט-בונדען פון גערמאנישען פאלק" — „מלחמה — איז דאס ערשטע געזעץ פון לעבען. עס איז נישט אמת, אז זי איז איינע פון די שלעכטס. מיר זאגען זיך אפ צו ווארטען אויף דעם טאג ווען א לייב און א שעפסעל וועלען ליגען צוזאמען, ווייל מיר האבען ליב דעם קאמף".

די רעגירונג האט אפילו אנגענומען געוויסע מיטלען געגען דעם נייעם „גלויבען" און מען האט געמיינט, אז דאס נייע „געצענדינסט" וועט זיך צופאלען, אין דער ווירקליכקייט איז עס אבער נישט אזוי, אין דריטען רייך עקזיסטירט נישט קיין פרעסע פרייהייט, עס וואלט דעריבער געווען א לייכטע זאך צו פערווערען זייערע אלע צייטונגען, בראשורען און ביכער. אבער דאס איז נישט געשעהען, מען זעהט דעריבער אין דעם פערבאט פון דער היטלער רעגירונג גפון דער פראפאגאנדא פון דער נייער „תורה", א צייטווייליגען סטראטעגישען שריט, בכדי נישט צו שטארק צו פראוואצירען די קאטוילקען און פראטעסטאנטען, וועלכע עס רעגט אויף דער צוריקקעהר צום גערמאנישען גאט וואטאן, וואלהאלע און צו אלע אלט גערמאנישע געצענדינערישע פארמען.

עס איז כאראקטעריסטיש, אז צווישען די דייטשע פויערען ווערט פערשפרייט א לאנדווירטשאפטליכער קאלענדאר אויפ'ן יאהר 1935, פון וועלכען עס בעקומט זיך דער איינדרוק אז דאס קריסטענטום עקזיסטירט שוין נישט. אלע קריסטליכע חגאות זענען פערטוישט געווארען אויף אלט גערמאנישע און אנשטאט די גוט בעקאנטע נעמען פון א קריסטליכען קאלענדאר, ווערען דארט דערמאהנט די נעמען פון דער געטין אסטאר, קריגס-גאט טיו, דער גאט פון דונער דאנאר, גאט פון פרוכטבארקייט פרייער, גאט פון ליכט באלדור א. אנד.

דער דאזיגער קאלענדאר איז ארויסגעגעבען געווארען דורך דעם דייטשען מיניסטעריום פאר לאנדווירטשאפט!!

אליאכינס אויפרעגענדסטע שאך-פארטיע

אין מאסקווע קומט איצט פאר א אינטערנאציאנאלער שאך-טורניר, אין וועלכען עס בעטייליגען זיך די גרעסטע שאך-שפילער פון דער וועלט. דערונטער די געוויזענע מייסטער לאסקער און קאפאבלאנקא. דער רעזולטאט פון איצטיגען טורניר ווערט ערווארט פון אלע פריינד פון שאך-שפיל מיט גרויס שפאנונג. עס רופט אבער ארויס פערוואונדערונג דער פאקט, פארוואס עס בעטייליגט זיך נישט אין טורניר דער גרעסטער רוסישער שאך-מייסטער, דער וועלט מייסטער אליאכין. די נייע רוסישע גווארדיע שאך שפילער וואס האט פערבאנד האט איצט ארויסגעשטעלט און מאסקווע ווילען זיך ארויס צו זיין קליינע שפילער מיט די אמאליגע וועלט-מייסטער לאסקער און קאפאבלאנקא. עס וואלט דעריבער דער שאך-וועלט שטארק פעראינטערעסירט א קאמף צווישען אליאכין מיט די איצטיגע יונגע רוסישע שפילער.

איצט דערצעהלט אליאכין אליין פארוואס ער בעטייליגט זיך נישט אין מאסקווער טורניר, און פארוואס ער וועט בכלל שוין קיינמאל נישט צוריקקומען קיין רוסלאנד.

„איך בין געווען א אפיציר אין דער צארישער ארמעע" — ערקלערט אליאכין, אלס מיטגליד פון א אלטער אריסטאקראטישער פאמיליע, בין איך באלד נאכ'דעם ווי די באלשעוויקעס האבען איבערגענומען די מאכט ארעסטירט געווארען אין אדעס, מען האט מיר מיטגעטיילט, אז דער פאלקס-קאמיסאר טראצקי, האט פעראורדענט אויסצופיהרען א טויט אורטייל איבער מיר, פערצווייפעלט בין איך געזעסען אין א קאמער פון דער מיליטערישער תפיסה און באגעטראכט, וואס פאר א פערטיידיגונג איך קען אנווענדען, בכדי צו ראטעווען מיין לעבען. איך האב אפילו נישט געוואוסט אין וואס מען בעשולדיגט מיך. מיין פערברעכען איז אפשר בעשטאנען נאר אין דעם וואס איך בין געווען אפיציר, „דוואריאנין" און א זוהן פון א גרויסגרונטבעזיצער.

אין פערטען טאג נאך מיין ארעסט האב איך געהערט פאר מיין קאמער שריט פון מעהרערע פערזאנען. איך בין געווען איבערצייגט, אז מען איז געקומען נאך מיר בכדי מיך אוועקצופיהרען ערגיץ וואו און דערשיסען. די טיר האט זיך געעפענט און 4 בעאמטע פון דער פאליטישער פאליציי זיינען אריין אין דער קאמער, הינטער זיי איז געגאנגען א פינפטער, און וועלכען איך האב תיכף דערקענט לויט די פאטאגראפיעס דעם פאלקס-קאמיסאר טראצקי.

„אליאכין" האט זיך צו מיר געווענדעט איינער פון די 4 טשעקיסטען, „חבר טראצקי וויל מיט אייך שפילען א פארטיע שאך". גלייך האט ער אויך אויף דעם קליינעם טישעל פון קאמער, וואס איז געשטאנען ביים פענסטער, אוועקגעלייגט א שאך-ברעט.

איך האב שוין פון לאנג געוואוסט, אז טראצקי איז א ליידענשאפטליכער שאך-שפילער און אין די קרייזען פון די רוסישע פאליטישע עמיגראנטען. האט מען איהם געהאלטען פאר א שטארקען שפילער, א סך יאהרען האט ער אין די ווינער קאפעען פון ווין, בערלין, ציריך, פאריז און לאנדאן לאנגע נאכמיטאג שעה'ן און אווענדען פערבראכט ביים שאך-ברעט. טראצקי איז געשטאנען אין הינטערגרונד פון דער קאמער, בעת מען האט איבערגעשטעלט די פיגורען און האט נישט גערעדט קיין ווארט. דאן איז ער צוגעקומען נעהנטער און כ'האבען זיך אוועקגעזעצט איינער געגען איבער דעם צווייטען.

אויף מיין פראגע צי ער וויל שפילען שווארץ אדער ווייס, האט ער געמאכט א בעוועגונג מיט דער האנד, וואס האט אויסגעדריקט, אז ער לאזט מיר איבער די וואהל. איך האב גענומען די ווייסע פיגורען און עס האט זיך אנגעהויבען די אינטערעסאנטסטע פארטיע אין מיין לעבען. זי האט געדויערט 4 שעה און איז געווען זעהר אויפרעגענד, נישט צוליב דעם, אז איך זאל האבען אין דער גאנצער צייט וואס די פארטיע האט געדויערט איין סעקונדע געצווייפעלט אין מיין נצחון. באלד פון ערשטען צוג האב איך געהאט א געוואונענע פארטיע, אבער איך האב געהאט דאס געפיהל, אז פון אויסגאנג פון דער פארטיע איז אפהענגיג מיין לעבען, איך האב נישט געוואוסט, צי איך זאל זיגען, אדער זיך לאזען בעזיגען און א געוויסע צייט האב איך ספעציעל געמאכט שוואכע צוגען, בכדי צו געבען מיין פארטנער שאנסען. ביי איינעם אזא צוג האט טראצקי אויפגעהויבען די אויגען מיר צוגעווארפען א פארשעמענדען בליק און דאן אהן א ווארט צו רעדען, ווייטער געשפילט. סוף כל סוף האב איך בעשלאסען, אז עס האט נישט קיין זין אנצווענדען א טאקטיק, וואס איך ווייס נישט אויב זי איז א ריכטיגע און האב אנגעהויבען צו שפילען אזוי, ווי דאס האט געפאדערט די סיטואציע אויפ'ן שאך-ברעט, אזוי ווי איך וואלט געשפילט מחוץ פון די תפיסה קאמער אויף דער פריי. איך האב די פארטיע געוואונען, טראצקי האט אויפגעגעבען קורץ פאר דעם מאט, ער האט זיך אויפגעשטעלט, א שאקעל געטון מיט'ן קאפ און מיט זיינע בעגלייטער פערלאזען די קאמער. צומארגענס האט מען מיר צוגעשטעלט א דאקומענט מיט טראצקיס אונטערשריפט, איך בין פריי, איז דארט געווען געשריבען, און איך פערלאזען רוסלאנד".

דאס איז געווען די אויפרעגענדסטע שאך-פארטיע אין מיין לעבען דערצעהלט אליאכין, הגם נישט די שווערסטע, איך בין ארויסגעגאנגען קיין פראנקרייך, אנגעהויבען צו שטודירען מעדיצין און געשפילט שאך, בכדי צו פערדינען אויף מיין לעבען!

וואו איז דער וועג?

פון ד״ר יעקב וויגאָדסקי

דאָס בעטעמען זיך פון פּאָליאַקען צו יידען האָט זיך פאַרערגערט, דאָס בעטעמען זיך האָט זיך פאַר די לעצטע פאַר יאָהר לכל הפחות געענדערט און דריקט זיך נישט זעלטען אויס אין גרינגשעצען די יידישע נישט־צופרידענקייט מיט דער וואַקסענדער גרויסער צאָרן און — אַמאָל אפילו אין הוזק מאַכען פון די יידישע „פאָדערונגען“...

ס׳איז פאַר יעדען באַוואוסטען מענשען שוין ביים אויבערפלעכליכען באַטראַכטען די האָזיגע דערשיינונג קלאָר, אַז אין דער לעצטער שפּיגעלט זיך אָפּ דאָס בעטעמען זיך צו יידען מצד דעם דייטשען שכן. פריהער, ווען מען האָט זיך געמוזט אָריענטירען אויף דער פעלקער־ליגע, איז מען געווען פאַרזיכטיג און האָט בעטעמען זיך צו יידען לכל הפחות — אויסערליך; איצטער אָבער, ווען די אָריענטאַציע ווערט אַלץ מעהר און מעהר אַ... דייטשע, קומט באַמיליך דער בטול צו יידען אַלץ מעהר צום אויסדרוק...

דער דייטשער „ראַסיזם“ ווערט שוין אָנגענומען נישט אַלס אַן אַנטיסעמיטישער תירוץ אויף די יידען־רדיפות, נאָר כלומרשט אַלס אַ פועל־יוצא פון „וויסענשאַפטליכער פאָרשונג“! מען זעהט נישט אין פּוילען אין געוויסע קרייזען, אָדער, בעסער געזאָגט, מען וויל נישט זעהען, אַז אַלע אַנטיסעמיטישע רכילות, אויסטראַכטונגען, בעשולדיגונגען און בלבולים, אונטער וועלכער „וויסענשאַפטליכער“ מאַסקע זיי זאָלען זיך נישט בעהאַלטען, זענען נישט מעהר ווי אַן אַפּאָלאָגיע פון די אַנטיסעמיטישע מעשים־תעתועים. די גאַנצע אַנטיסעמיטישע „אידעאָלאָגיע“ איז נישט מעהר, ווי אַ שטרעבען צו מטהר זיין אַ שרץ...

און געוויסע פּוילישע קרייזען וויל מען דאָס אַפּנים איצטער נישט זעהען: מען אינטערעסירט זיך דערמיט נישט. מען אינטערעסירט זיך נישט משמעות בכלל איצטער מיט דער יידישער שאלה. מען מיינט, אַז דאָס איז אַ לעצטע זאַך, אַז די גאַנצע מעוטים־שאלה איז שוין געוואָרען אַן אַנאַכראָניזם. מען מיינט אין די האָזיגע קרייזען, אַז עס הויבט זיך אָן אין דער וועלט אַן אַלט־נייע תקופה פון אַ הערשענדען גראָבען פיזישען כח, וואָס וועט פערניכטען אַלץ, וואָס איז נישט גענוג שטאַרק אָוועקצושטעלען זיך אַנטקעגען איהם. דער האָזיגער כח מוז אונטערמאַכען און אויסזויגען אַלע בעזיגטע פעלקער און לענדער. מען פערשטעהט נישט, אַז דער האָזיגער כח וועט אפשר פערניכטען די גרעסטע העלפט פון דער וועלט, ער וועט אָבער, סוף־כל־סוף מוזען זיך ברעכען האַלז און געניק, מחמת זיין ענדלאָזער עקספּאַנסיע, וואָס מוז אַרויסרופען פריהער אָדער שפּעטער די זיגרייכע אָרגאַניזאַציע פון אַ געגנערישען בעפרייענדען כח...

נישט צו דעם ווילדען דייטשען מיליטערישען כח, וואָס האָט חרוב געמאַכט די וועלט און וויל זי איצטער נאָך מעהר חרוב מאַכען, גייט די מענשהייט, נאָר צו דעם יידישען „ואהבת לרעך כמוך“ — הייבט זי זיך אָן אַלץ מעהר צו נייגען!

די אָרגאַניזאַציע פון וועלט־שלום דורך אַ ריזיגער קאָאָפּעראַציע פון אַ וועלט־כח, וואָס זאָל איהם קענען, אַלע שאָוויניסטען און אימפּעריאַליסטען אויף צו להכעיס מיט גוואַלד איינהאַלטען, די האָזיגע ריזיגע אָרגאַניזאַציע הויבט שוין אָן צו מאַכען איהרע ערשטע שריט... קיין אַנדער וועג קען פאַר זיך די מענשהייט נישט האָבען!

ליידער האָט די לאַנגע און שווערע פערקנעכטונג פון פּוילישען פאָלק איבערגעלאָזען אין זיין פּסיכאָלאָגיע אַ געוויסע נטיה צום קולט פון דעם גראָבען פיזישען כח...

און איצטיגען גרויסען היסטאָרישען מאָמענט, ווען עס ווייגט זיך אויף משקולת דער וועלט־שלום פון איין זייט און די וועלט־מלחמה פון דער אַנדער זייט מוזען אַלע אחריות־טראָגענדע, פיהרענדע כוחות פון פעלקער — זיין זעהר פאָרזיכטיג און שטרעבען מיט זייער וואָג צו העלפען דעם וועלט־שלום אַריבערצוציהען די וואָג...

איך בין זיך מודה און מתוודה אַז, ווינשענדיג פּוילען אַלדאָס גוטס, וואָלט איך געוואָלט זי זעהען וואָס ווייטער אָפּגערוקט פון דעם ווילדען דייטשען אכזר, וועלכער, ווען ער וואָלט געגען זיינע ערוואַרטונגען זיגען אין מזרח, וואָלט ער זיך קודם־כל אַרויפגעוואָרפען זיך אויף פּוילען, וואָס וואָלט איהם דערצו פערהאָלפען און זי אונטערמאַכען נאָך אַלע אַק פּוילען גוט־בעקאַנטע פרייסישע דינים!..

אַנדערש קען דאָס אגב נישט זיין! ווייל די נאַטור פון אַן אַכזריות׳דיגען אונטערמאַכער קען נישט דולדען לעבען זיך אַ מעהר־ווייניגער שטאַרקען און אומאָפּהענגיגען שכן!..

און צו דער יידישער שאלה טאָר מען זיך נישט בענעהמען לויט דעם דייטשען מוסטער, מיט גרינגשעצונג, ווי צו אַן ענין, וואָס איז בלויז נאָר יידען און האָט פאַר די מלוכות כלומרשט קיין שום בעדייטונג נישט: אַלע ערנסטע מלוכה־מענער מוזען פערשטעהען, אַז די לעזונג פון דער האָזיגער שאלה האָט פאַר יעדער מלוכה און בפרט פאַר פּוילען אַ בעדייטונג פון דער ערשטער מדרגה!

אויך אין דער האָזיגער לאָזונג טאָר מען נישט נאָכטון דעם ווילדען און צוגלייך קינדישען ביישפּיל פון דער היטלערישער דייטשלאַנד! אָפּנעהמען ביי יידען זייער רעכט און זייערע מקורות פון פרנסה, אַריינקוועטשען זיי מיט גוואַלד אין דעם יידישען געטאָ, ביז זיי וועלען אָדער אויסגיין פון הונגער אָדער געצוואונגען צו זיין צו פערלאָזען זייער „פאָטערלאַנד“, אַזוי ווי דאָס איז אָפּגעשען געוואָרען אין דייטשלאַנד — דאָס אַלץ איז גרינג אָנצושרייבען אויפ׳ן פּאַפּיר. אָבער שוין ביים אָנהויבען דורכצופיהרען דאָס אין לעבען, שטויסט מען זיך אָן אַן זעהר גרויסע שוועריגקייטען. ערשטענס, איז היינטיגען טאָג אוממעגליך אפילו אַ האַלב מיליאָן יידען אַרויסטרייבען פון לאַנד, ווייל די האָבען נישט וואו צו געהן: און ביים פרוב צו פּאַנאַמירען זיי, אויף וועלכען אופן עס זאָל נישט זיין, הויבט זיך אויך אָן אין איראָפּאַ און אַמעריקאַ אַ געוואַלדיגען מאַסע עמפּערטע קולטורעלע מענשען, וואָס פּראָטעסטירט נישט נאָר מיט ווערטער, נאָר אויך מיט׳ן מעכטיגען באָיקאָט און מיט פּאָליטישער איזאָלאַציע פון דעם לאַנד, וואו ס׳קומען פאָר אַזוינע ווילדע רדיפות אויף יידען! צווייטענס, בעשטייט דאָס יידישע פאָלק, אַדאַנק דעם ציוניזם, היינטיגען טאָג שוין נישט מעהר פון אָפּגעריסענע קליינע קבוצים, צעוואָרפענע אין אַלע מדינות, וועלכע זענען זעהר שוואַך פעראייניגט צווישען זיך; איצטער זענען די אַלע קבוצים גייסטיג שטאַרק פערבונדען צווישען זיך און רעאַגירען אַלס אַנ׳אַנטערנאַציאָנאַלע באַציעהונג גאַנץ מעכטיג אויף איטליכע פערפאָלגונגען פון יידען, וואו זי זאָל נישט פאָרקומען! דער יידישער פעראייניגטער כח האָט זיך בעוויזען שטאַרק אַרויסגעוויזען אויף דעם מעכטיגען און פערווילדעטען דייטשלאַנד! די יידישע אַנטי־היטלעריסטישע געגען־אַקציע איז נאָך אין פולען גאַנג און וועט נישט אויפהערען, ביז די רדיפות אויף יידען אין דייטשלאַנד וועלען נישט אויפהערען.

ס׳איז שוין קלאָר, אַז די היטלעריסטישע לאָזונג פון דער יידישער שאלה איז נישט נאָר פאַר יידען שעדליך, נאָר קודם כל און אין אַ פיל גרעסערער מאָס פיהרט זי צו אַ חורבן פון דעם לאַנד, וואָס דערוועגט זיך די האָזיגע מעטאָדע אָפּצווענדען אין לעבען. ווען די דייטשען וואָלטען זיך איינגעגעבען מיטאַמאָל צו פערטרייבען אַלע יידען פון דייטשלאַנד, וואָלט דער חורבן פון דייטשלאַנד געווען אַ סך אַ גרעסערער, ווי דער חורבן פון שפּאַניע בשעתו, מחמת דער גרעסערער קאָמפּליצירטקייט פון דעם איצטיגען עקאָנאָמישען און גייסטיגען לעבען. בכן טויג נישט די מעטאָדע פון „בעזייטיגען“ די יידישע קאָנקורענץ דורך אַ מעגליכער בעגרענצען איהרע רעכט און אוועקשטעלען זי אין תנאים, וואָס זאָל פאַר איהר אוממעגליך מאַכען צו קאָנקורירען מיט נישט־יידען! די שווערקייט פון קאָנקורירען מיט יידען בעווייזט על כל פנים די יידישע גייסטיגע איבערלעגענהייט אָדער סופּעריאָריטעט, דער „ראַסיזם“ אויף צו להכעיס... בכן איז אַרויסטרייבען יידען פון אַ לאַנד אַ זעהר שעדליכע און איצטיגען מאָמענט אַן אוממעגליכע זאַך.

ווייטער דורכפיהרען אַ סיסטעמאַטישע אַכזריות׳דיגע צוזאַמען־אַסימילאַציע נאָכדעם, ווי די האָזיגע מעטאָדע האָט אַזוי מיאוס געפּלאַצט אין דייטשלאַנד — וועט אויך קיין ערנסטער מלוכה־מאַן מעהר נישט וועלען.

היינט וואו איז דער וועג צו לעזען די יידישע שאלה, וועלכע דער לעבען רוקט אַלץ מעהר און מעהר אַרויס אויפ׳ן ערשטען אָרט פון סדר־היום ביי דער פעלקער־ליגע?

דעם וועג האָבען יידען אַליין געפונען און מיט איהם אַוועקגעגאַנגען: ער הייסט ציוניזם. אַלע פעלקער מוזען אָנווענדען זייערע כוחות אויף מעגליך צו מאַכען אַ גרויסע מאַסען־קאָלאָניזאַציע פון יידען אין א״י. דאָרטען איז פערהאַן גענוג פּלאַץ פאַר אַלע יידען, וואָס ווילען בענייען זייער לעבען און דעם לעבען פון זייער פאָלק אויף געזונטע יסודות פון פיזישער און גייסטיגער אַרבייט.

ארץ ישראל איז אַ לאַנד אָן גרענעצען: ווייט־ווייט אין מזרח פון דעם איצטיגען א״י ציהען זיך פערלאָזענע פּוסטע ביז גאָר לענדער, וועלכע וואַרטען אויף דער ברכה פון דער יידישער אינטענסיווער בעלי־ביתישקייט און פון דער יידישער קולטור. פּלאַץ פאַר יידען איז דאָ פערהאַן מעהר ווי גענוג.

די האָזיגע מאַסען־קאָלאָניזאַציע מוז פּלאַנמעסיג געפיהרט ווערען נאָר דורך דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע!

די האָזיגע קאָלאָניזאַציע וועט אגב שטאַרק אָפּשוואַכען די יידישע קאָנקורענץ אין גלות און דערמיט אויך — דעם אַנטיסעמיטיזם.

ווייטער מוז אין איינעם מיט דעם אין גלות דורכגעפיהרט ווערען די פאַקטישע גלייכבערעכטיגונג פון יידען מיט די מעהר־הייטס־פעלקער, וואו די האָזיגע גלייכבערעכטיגונג ווערט דורכגעפיהרט אין משך פון אַ לאַנגער צייט, דאָרטען ווערען בהדרגה׳דיג די פּסיכאָלאָגיע און די אַרבייטס־מעטאָדען פון יידען אויסגעגליכען מיט די נישט־יידישע. די יידישע סופּעריאָריטעט קומט דאָרטען אַלץ שוואַכער און שוואַכער צום אויסדרוק...

דאָס איז אונזער וועג, דער איינציגער וועג, וועלכער עפענט פאַר אונז ברייטע און ליכטיגע האָריזאָנטען. אַלע מניעות, אַלע גרויסע מניעות, וועלכע שטייען אונז אין וועג: ווי דאָ אין גלות, אַזוי אין א״י, וועלען מיר זיכער בעזייטיגען, אויב מיר וועלען נאָר שטאַרק און עקשנות׳דיג וועלען.

מיר פאַלען ביי זיך גאָרנישט אַראָפּ און פערשטאַרקען אונזער קאַמף, אונזער פעסט־אויסגעהאַלטענעם קאַמף אויף ביידע פראָנטען!..

קינאָ־טעאַטער
„MIRAŻ“
11 ליסטאָפּאַד (קאָנסטאַנט.) 16
היינט פּרעמיערע!
דער שענסטער פילם פון ווינער פּראָדוקציע
א. ג.
די וועלט געהער צו דיר
אין דער הויפּט־ראָל:
Józef Schmidt
וועלט־בעריהמטער טענאָר, ווי אויך
Szöke Szakal און Frida Rischard
אויסער׳ן פּראָגראַם: קלאַנג־צייטונג.
פּרייזען פון די פּלעצער: III פּל. 54 גר.
II פּל. 85 גר., I פּל. 1.09 זל.
באַלקאָן 75 גר.
דער זאַל איז גוט בעהייצט.

קינסטלער און פרוי

ליעבענסגעשיכטע פון לעאָנאַרדאָ דאַ־ווינטשי און די פרוי מאָנאַ ליזאַ, וועמעס שמייכעל ער האָט פאַראייביגט

פון שאול ראַסקין

(4

„מאָנאַ ליזאַ“ שמייכעלט

דער נישט־דערפילטער טרוים פון זיינע „פליג־מאַשין“ האָט איבערגעלאָזען אַ וואָלקען איבער זיין נשמה, אָבער פיל שמערצליכער האָט זיך געענדיגט זיין איינציגע ליבע, מאָנאַ ליזאַ דזשיאָקאָנדאַ.

די גאַנצע וועלט קען די האָזיגע פרוי, וואָס קוקט אַראָפּ פון בילד מיט איהר ליכטען שמייכעל אין די אויגען, אַזוי אויף די ליפּען. אין פּאַריזער לואווער הענגט דאָס קליינע בילד פון לעאָנאַרדאָ׳ס פּינזעל. ס׳איז דאָס טייערסטע שטיקעל מאָלעריי, וואָס דער מוזיי האַלט אויף זיינע ווענט. ס׳איז די טיפסטע שילדערונג פון אַ פרוי, וואָס די פאַרבען־וועלט פערמאָגט.

לעאָנאַרדאָ האָט פינף יאָהר אויף דעם בילד געאַרבייט, און נישט פערענדיגט. דאָס הייסט, ער האָט געמיינט, אַז ס׳איז נאָך נישט פערענדיגט; די וועלט אָבער מיינט, אַז קיין מאָלער איז ווייטער נישט בעגאַנגען אין אַ פּאָרטרעט, ווי ער אין מאָנאַ ליזאַ.

לעאָנאַרדאָ האָט געשטרעבט צו דעם העכסטען און נישט דערגרייכבאַרען. ער איז קיינמאָל נישט צופרידען געווען מיט קיינער פון זיינע אַרבייטען; שטענדיג געזוכט און עקספּערימענטירט, און דערמיט דערקלערט זיך, פאַרוואָס זיינע אַרבייטען זענען אַזוי ווייניג אין צאָהל, און אַ טייל פון זיי מאַטע, נישט פערענדיגטע, און אַן׳אַנדער טייל רואינירט צוליב זיינע עקספּערימענטען אין מאַטעריאַל און טעכניק.

אָבער מאָנאַ ליזאַ איז אַ וואונדערווערק!

ער איז דאַן געווען אַ מאַן פון איבער פופציג, ווען ער האָט בעגעגענט מאָנאַ ליזאַ. זי איז געווען אַ פרוי פון אַ יאָהר דרייסיג, אין יענע פולער־ווייבלעכער שעהנהייט, וואָס אַ פרוי דערגרייכט, ווען זי קומט אין די האָזיגע יאָהרען. זי איז געווען אַ [illegible], אַ קינד פון אַ פעראָרימטען אַריסטאָקראַט. איהר פאָטער, איינער פון יענע על־[illegible], האָט געצוואונגען זיין טאָכטער צו הייראַטען אַ פערמעגליכען פלאָרענטינער סוחר, אַן׳אַלמן שוין צוויי מאָל, אַן׳עלטערער מאַן, אַ זעהר מיטעלמעסיגען בירגער, דזשיאָקאָנדאָ, פאַר וועמען זיין פרוי, מאָנאַ ליזאַ, איז געווען בלויז אַ טייל פון הויז־אויסשטאַטונג.

נישט אַזוי אָבער פאַר דעם העלען בליק פון אונזער קינסטלער! דאָס ערשטע מאָל, דאָס איינציגע מאָל און דאָס לעצטע מאָל אין זיין לעבען האָט אַ פרוי אַריינגעלויכטען אין זיין איינזאַם, שווייגנד האַרץ. ער האָט איהר בילד אָנגעהויבען מאָלען און זיך פערמאָסטען אַריינצומאָלען אין איהר פנים און אין איהרע הענד אַלע געהיימניסען פון דער וועלט, פון לעבען און זיין אייגענעם שיקזאַל.

איהר שמייכעל, דער ליכטער, קוים בעמערקבאַרער שמייכעל, וואָס הויבט זיך אָן אין די אויגען, לויפט איבער די באַקען און געפינט אַן׳אָנהאַלט אין די ווינקלען פון איהרע ליפּען. כדי אָט דעם שמייכעל אָנצוהאַלטען פריש אויף איהר פנים פלעגט ער איינלאַדען צו זיך אין דער סטודיאָ פּאָעטען, זיי זאָלען פאָרלעזען פאַר איהר זייערע לידער, אין דער צייט ווען זי זיצט פאַר איהם. אַ מוזיקאַנט און אַמאָל עטליכע האָבען זי אַמוזירט מיט זייער קונסט, פערשידענע פערוויילער זענען שטענדיג געווען אָפּצוהיטען איהר שמייכעל. ער זאָל נישט פערלאָזען איהר פנים, אַ זאַך, וואָס פּאַסירט אַזוי אָפט ביים פּאָזירען, ווען די מוסקולען פון׳ם פנים ווערען מיד און לאָזען זיך אַראָפּ, און דאָס ליכט אין די אויגען ווערט מאַט און לאַנגווייליג.

און אַמאָל פלעגט ער איהר אַליין דערצעהלען זיינע טיפזיניגע מעשה׳לעך, מיט מוזיק־בעגלייטונג. ער פלעגט פאַר איהר אַראַנזשירען אַ ספּעציעלען ליכט — ווייך און מילד, אַזוי אַז איהר גאַנצער רייצענדער פנים זאָל זיך ווייקען אין זיין פולען צויבער. ער האָט געהאַלטען, אַז אַ פּאָרטרעט דאַרף מען מאַכען אָהן שטאַרקע ליכט עפעקטען, בדי אַלע פיינקייטען פון אויסדרוק זאָלען זיך זעהען נאָר אויסערגעוועהנליכע ליכט אָדער אַנדערע דראַמאַטישע עפעקטען. דאָס ליכט פון גרויע טעג איז בעסער פאַר אַ פּאָרטרעט, ווי זוניגע טעג.

ער פלעגט אויך רעדען מיט איהר, האַרציג רעדען, וועגען דעם זין פון לעבען, און זיי פלעגטען זיך גאַנץ גוט פערשטעהען. זי איז געווען פון יענע נאַטורען, וואָס האַלטען זיך צוריק, אַזוי אַז די אַרומיגע מיינען, אַז זיי פערמאָגען גאָר קיין מעלות. נישט אָבער לעאָנאַרדאָ. ער האָט אין איהר דערקענט אַ טיפע פערשטענדעניש און אפילו בילדונג, און אַ סך פון איהרע בעמערקונגען זענען איהם טיף אַריין אין זיינע געדאַנקען.

זענען זיי געווען פערליבט איינער אין צווייטען?

דאָס האָבען זיי מורא געהאַט אפילו זיך צו פרעגען. זי איז געווען געטריי איהר מאַן, וועלכען זי האָט נישט ליב געהאַט. און לעאָנאַרדאָ האָט מורא געהאַט צו פערלירען זיין טרוים און געווינען זי אַלס פרוי. ער פלעגט אויף איהר אומגעדולדיג וואַרטען, און אויפלעבען, ווען זי פלעגט זיין אין סטודיאָ, אָבער זי אָנרירען, אָדער איהר האַנד אַ קוש טון, האָט ער זיך קיינמאָל נישט ערלויבט.

זיי זענען אַזוי בעקאַנט געוואָרען איינער מיט׳ן צווייטען, אַז זייערע פנימ׳ער האָבען אָנגעהויבען טראָגען דעם זעלבען אויסדרוק. די וואָס פלעגען אָנקוקען דאָס ביי, פלעגען ערשטוינט ווערען פון דער ענליכקייט צווישען מאָנאַ ליזאַ און דעם מאָלער אַליין. עס איז אַקוראַט ווי דאָס בילד וואָלט געווען אַ שפּיגעל, אין וועלכען ביידע פנימ׳ער, בעסער געזאָגט, ביידע נשמות, וואָלטען זיך אָפּגעשפּיגעלט. יאָ, נשמות. ווייל אויב מען רעדט וועגען אַ מאָלער, וואָס מאָלט די נשמה פון אַ מענשען, איז דאָס געווען לעאָנאַרדאָ דאַ־ווינטשי. פאַרבען, טעכניק און אַנדערע מאָלערישע מעלות האָבען ביי איהם נישט געהאַט קיין בעדייט, אויב מען קען נישט דורך זיי אַרויסברענגען עפּעס אַ טיפען פּסיכאָלאָגישען, רעליגיעזען אָדער פילאָזאָפישען איינהאַלט.

לעאָנאַרדאָ האָט געקוקט אַלץ טיפער אויף זיין בילד און אויף דער פרוי, און פינף יאָהר זענען פערגאַנגען, און עס וואָלטען נאָך פינף יאָהר אַוועק, און דאָס בילד וואָלט אַלץ נישט פערענדיגט געוואָרען; אָבער אָט האָט זי מיט איהר מאַן געדאַרפט פערלאָזען מילאַן, און אויך ער האָט עפּעס געדאַרפט מאַכען אַ נסיעה. איז זי געקומען צו איהם אַליין, אָהן דער בעגלייטונג פון איהרע דינסט, און אויף איהר פנים איז, קענטיג, געלעגען אַן׳אומרוהיגקייט. זי האָט פאָרזיכטיג אָנגערירט זיינע געדאַנקען, אַז אפשר וואָלט אַנ׳אַנדער גליק מעגליך געווען צווישען זיי... אָבער ער האָט דעם וואונק נישט פערשטאַנען, אָדער מורא געהאַט צו פערשטעהען. זי האָט איהם די האַנד דערלאַנגט און ער האָט זי צום ערשטען מאָל אַ קוש געטון. זי האָט זיין האָר מיט די ליפּען בערירט, און איז אַרויסגעגאַנגען אויף שטענדיג.

ווען זי איז אַוועק, האָט איהם אַרומגעכאַפּט אַ טיפער אומעט און חרטה. ער האָט זיך אומגעקוקט — קיין מילאַן פריהער, ווי ער האָט געפּלאַנטעוועט. ער האָט אויך דערהערט, אַז סיניאָר דזשיאָקאָנדאָ איז צוריקגעקומען פון זיין רייזע; איז מסתמא אויך זיין פרוי, מאָנאַ ליזאַ, ווידער דאָ. ער גייט צו איהר גלייך געהן. ער דאַרף זי זעהען און דערקלערען... אָבער צוקומענדיג צו איהר הויז, האָט ער זיך דערוואוסט, אַז אין אַ קליין שטעטעל, ווייט פון דער היים, איז זי פּלוצלינג קראַנק געוואָרען און גלייך געשטאָרבען.

מיט דעם בילד האָט ער זיך נישט געשיידט זיין לעבען לאַנג. עס איז ביי איהם געשטאַנען פערדעקט מיט אַ פאָרהאַנג. בלויז ווען שווערע געדאַנקען, בענקעניש און חרטה פלעגען איהם אָנהויבען נאָגען, מאַטערען זיין געמיט, פלעגט ער אָפּדעקען דאָס בילד, און קוקען לאַנג, שטיל, ווי בלויז מאָלער קאָנען קוקען. זי האָט פאַר איהם געלעבט אין בילד, ווי זי לעבט פאַר אונז — די פרוי מיט דעם מאָדנעם, דינעם שמייכעל, און צונויפגעלייגטע הענד אויף פאַ־אויס.

געמאָלט איז דאָס בילד אַזוי, אַז דער ביוסט פערנעמט דעם גאַנצען פאָרגרונט פון דער ליינוואַנט. דער הינטערגרונד איז אויסגעפיהלט מיט אַ זעהר פּייטעם, אָבער קאָמפּאָזיציאָנעל אויסגעטראַכטען לאַנדשאַפט אין געבראָכענע טענער. דאָס גאַנצע בילד טראָגט אַן׳אומבעשטימטען קאָלאָריט. זעהר עכט איז דער טאָן פון בילד, אָבער מיט ווערטער שווער צו בעצייכענען, פּונקט אַזוי שווער ווי צו בעשרייבען איהר שמייכעל. עס קאָן בעדייטען, אַ מוטערליך פערשטעהען פון מענשליכע שוואַכקייטען; עס קאָן בעדייטען אַ לייכטען שפּאָט פון וועלט און לעבען; עס קאָן בעדייטען גרויס מיטגעפיהל, גרויסע ליבע, אָדער אפשר אַ טראָפּען גיפט...

און די הענד! זיי זענען אפשר די בעסטע פאָר הענד, וואָס די וועלט פון מאָלעריי קען! די הענד זענען ווייכע, געבאָגענע, לאַשטשענדע און ליבענדע; זיי קאָנען ברענגען גליק און אויך ביטערען אומגליק...

(פאָרטזעצונג מאָרגען)

האנדווערקעריי און האנדעל

וואס פארא בעשלוסען זענען אנגענומען געווארען
אויפן צוזאמענפאהר פון ראט און פערבאנד פון די האנדווערקער=קאמערן?

ס'איז פערענדיגט געווארען דער צוזאמענפאהר פון ראט און פערבאנד פון די האנדווערקער-קאמערן, ס'זענען אנגענומען געווארען א רייה בעשלוסען וועגען פערשידענע אקטועלע פראבלעמען:

דער פערבאנד האט בעשלאסען זיך צו ווענדען צום האנדעלס-מיניסטעריום מיט דער ביטע צו ענדערען די פעראָרדענונג וועגען סטאטיסטישע ארבייטען, אז די ארבייטען זאלען קענען אויסגעפיהרט ווערען נישט נאר דורך די האנדווערקער-קאמערן, נאר אויך דורך דעם פערבאנד.

ווייטער איז בעשלאסען געווארען, אז דער פערבאנד זאל פעסטשטעלען דעם אנטייל אין ירידים און אויסשטעלונגען ענטשפרעכענד צו זייער ווירטשאפטליכער בעדייטונג פאר דער מלאכה.

בנוגע דעם שוסטער-פאך זענען אנגענומען געווארען א רייה רעזאלוציעס, וואס צילען צו שיצען דאס דאזיגע פאך דורך א פערבאט צו ברענגען שיך קיין פוילען, א פערבאט צו מאכען שוסטער-רעפעראציעס אויף א פאבריקס-אופן, בעגרעניצען דאס ארויסגעבען דיספענסען אויף צו פיהרען האנדווערקער-ווארשטאטען א. אז. וו.

וועגען דיספענסען האט דער ראט פעסטגעשטעלט אז מען מוז דערביי האבען 3 און א האלב יאהר לעהרע אין פאך און 6-יאהריגע פראקטיק נאך דער לעהר.

ווייטער איז אויך בעשלאסען געווארען צו שאפען מאטעריאל וועגען דער קאנקורענץ פון טורמע-ווארשטאטען, שול-ווארשטאטען א. אז. וו.

אין דער שטייער-פראגע איז בעשלאסען געווארען, צו שטרעבען צו א פרינציפיעלער ענדערונג פון דעם איצט-פערפליכטענדען טאריף אויף פאטענטען און ס'זאלען אנגעווענדט ווערען די זעלבע שטייער-הנחות, וואס ביי אונטערנעהמונגען, וועלכע פיהרען נארמאלע האנדעלס-ביכער. דער הכנסה-שטייער דארף נישט צוזאמען מיט דעם 10-פראצענטיגען קריזיס-צושלאג איבערשטייגען 1 פראצענט פון דער הכנסה ביז 3600 זל. א יאהר און ביי א העכערער הכנסה, נאר 1 מיט א האלב פראצענט. די מלאכה דארף זיין בעפרייט פון לאקאל-שטייער, בעזונדערס פון די בנינים, וועלכע זענען בעשטימט פארן ווארשטאט.

ס'זענען אויך אנגענומען געווארען א גאנצע רייה בעשלוסען וועגען לערן-יונגלעך, געזעלען, מייסטער-דיפלאמען א. אז. וו.

בנוגע דער ארבייטס-צייט איז בעשלאסען געווארען ארויסצוטרעטען מיט א פארשלאג, אז אין די בעקערייען זאל מען קענען ארבייטען אום זונטאג און חגא-טעג פון 7 ביז 10 אינדערפריה. בתנאי, אז אוסער די שעה'ן זאל מען דאס געבעקס נישט קענען פערקויפען אין די גאסען און גאסטראנאמישע אנשטאלטען.

וועגען די פריזיערס איז בעשלאסען געווארען, ארויסצוטרעטען מיט א פארשלאג, אז די פריזיער אנשטאלטען זאל ערלויבט ווערען צו ארבייטען אום זונטאג און חגא-טעג פון 8 ביז 11 אינדערפריה.

ס'זענען נאך בעריהרט געווארען א גאנצע רייה אנדערע וויכטיגע האנדווערקער-פראגען.

ווער געניסט
פון דער שטייער=אמנעסטיע

אויף דער וועכענטליכער פערזאמלונג אין צענטראלען קליינהענדלער-פעראיין פאמארסקא 15 איז ארומגערעדט געווארען די פראגע פון דער שטייער-אמנעסטיע.

לויטן פראיעקט, וועלכען דער מיניסטארען-ראט האט געזאלט אויסארבייטען, פאלען דער אמנעסטיע ארונטער די ארטיקלען 179, 180, 181, 182, 183 פון דער שטייער-ארדינאציע און 187, 189, 280 און 281 שטראף-קאדעקס, וועלכע זעהען פאר:

ווער פון די שטייער-צאהלער גיט אויף אין דער זעזנאניע א אויפקלערונג, אדוואלאניע אדער אנדערע ביטע, נישט ריכטיגע ערקלערונגען, בכדי צו צאהלען קלענערע שטייערן אונטערליגט א שטראף פון 6 חדשים ארעסט.

ווער ס'פיהרט נישט ריכטיגע ביכער אונטערליגט א שטראף. ווער ס'פיהרט א אונטערנעמונג אהן א פאטענט אדער א קלענערע קאטעג. פאטענט אונטערליגט א שטראף.

ווער ס'פעלשט א דאקומענט, ווער ס'צעשטערט א דאקומענט, ווער ס'דארף פיהרען האנדעלס-ביכער און פיהרט נישט אזעלכע, ווער ס'פיהרט ביכער נישט ריכטיג מיט די פארשריפטען.

ווייטער איז ארומגערעדט געווארען אין צענטראלען קליינהענדלער-פעראיין די פראגע וועגען די אפעלאציאנס-קאמיסיע, וועלכע איז געטיילט געווארען אין 6 סעקציעס. די סעקציעס זענען נישט שטענדיגע און וועלען זיך אויב דאס וועלען פערלאנגען די אומשטענדען, זיך ענדערן.

אין פערלויף פון 20 טעג בעקומט דער שטייער-אמט די דעציזיע פון דער אפעלאציאנס-קאמיסיע.

אויב דער שטייער-צאהלער האט געבעטען אין רעקורס איהם ארויסרופען בעת'ן בעטראכטען דעם רעקורס, האט ער דאס רעכט בייצעוואוינען דער גאנצער צייט די דיסקוסיע.

דער וואס וויל, מ'זאל איהם ארויסרופען ביים בעטראכטען דעם רעקורס, מוז איינצאהלען א ½ פראצענט פון דער שטרייט-סומע, יעדענפאלס נישט ווייניגער ווי 2 גילדען און נישט מעהר ווי 50 גילדען אלע אלטע רעקורסען געניסען פון די אלטע פארשריפטען און דארפען דעם אפצאהל נישט געבען.

ווייטער איז אויך ארומגערעדט געווארען די פראגע שטייער-נארמען. דאס שאצען לויט שטייער-נארמען איז א געשעהענער פאקט (דאס מיניסטעריום האט נישט געוואלט נאכקומען דעם פערלאנג פון די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס), איצט איז אקטועל געווארען דער ענין, ווער עס זאל פעסטשטעלען די שטייער-נארמען פאר הכנסה-שטייער, די שטייער-אמטען (פינאנץ-קאמער), דער פלענום פון דער אפעלאציאנס-קאמיסיע אדער האנדעלס-קאמער.

די לעצטע האט אונטערגענומען שריט, אז דאס פעסטשטעלען די דערמאנטע נארמען זאל פארקומען מיט דער בעטייליגונג פון בירגער-עלעמענט, ד. ה. ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס, האנדעלס - קאמער און אפעלאציאנס-קאמיסיע.

וועגן דער נויטווענדיגקייט פון רעגולירען די בעציהונגען
אין דער יודישער האנדווערקער=בעוועגונג אין פוילען

ווילנע (יט"א)

דער האנדווערקער - טוער און פערוואלטונגס-פארזיצער פון דער ווילנער קהלה ה' אליעזר קרוק האט אין א געשפרעך מיט'ן יט"א-פארשטעהער אפגעגעבען פאלגענדע ערקלערונג וועגען דער לאגע אין דער יודישער האנדווערקער-בעוועגונג.

די לעצטע זיצונג פון צ. ק. פון האנדווערקער-פערבאנד אין פוילען האט נאך אמאל בעוויזען, אז די אינעווייניגסטע רייבונגען, וועלכע קומען פאר אין די לייטענדע ארגאנען פון פערבאנד, ווי אויך די ווירקונגס-מעטאדען, וואס עס ווערען אנגעווענדעט פון דרויסען לגבי דעם האנדווערקער-פערבאנד און זיינע טוער ברענגען וואס ווייטער אלץ מעהר שאדען דעם כלל יודישע האנדווערקער אין פוילען און ציהט אפ זייער אויפמערקזאמקייט פון זייערע טאג-טעגליכע בלוטיגע אינטערעסען, אוןווארפט זיי אריין אין די ארעמס פון פערשידענע פאליטיקאנער, וועלכע זייען צווישען זיי קריג און צושפאלטונג, וואס עס שוואכט אפ זייער כוח און זייער פערטיידיגונגס - פעהיגקייט. גענוג צו זאגען, אז ביים היינטיגען טאג עקזיסטירען שוין האנדווערקער-ארגאניזאציעס אויסער די אנגעשלאסענע אן צענטראלען פערבאנד, ציוניסטישע ארגאניזאציעס („החלוץ הבעל מלאכה"), סאציאליסטישע פעראיינען און אנדערע השפעות, וועלכע מען בעגעגענט נישט ביי אנדערע ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס און דעריבער זעהט אויס דער יודישער בעל-מלאכה, ווי יענע קינד, וואס האט זיבען אמען. און אויב עס זאל נישט געלונגען אין דער נאהענטסטער צייט מיט דער מיטווירקונג פון דער גאנצער געזעלשאפט צו פעראייניגען אלע כוחות פון דעם יודישען האנדווערקער אין איין גאנצעם — דראהט ווירקליך א געפאהר פון צופאלונג און אונטערגאנג צום שאדען נישט נאר פון דעם יודישען בעל-מלאכה, נאר פון דער גאנצער יודישער בעפעלקערונג.

די אלגעמיינע און רעכטליכע לאגע פון דעם יודישען בעל-מלאכה זייט עס איז איינגעפיהרט געווארען דער אינדוסטריע-געזעץ מיט זיין נאוועליזאציע איז אזא, אז עס לאזט זיך שוין אויסרעכענען וויפיל יאהר דארף דויערן ביז די צאהל פונ'ם יודישען בעל-מלאכה זאל דערגעהען צו אזא מינימום, וואס זאל קיין בעדייטונג אין יודישען לעבען נישט האבען. ווען מען קוקט זיך צו צו דער נישטיגער צאהל פון לערן - יונגלעך אין די יודישע ווארשטאטען. צו דער קליינער צאהל יודישע ארבייטער, וואס ניבען אפ דעם געזעלען-עקזאמען און צו דער נאך קלענערער צאהל יודישע בעלי-מלאכות, וואס עקזאמינירען זיך אויף מייסטער-בערוף און אויב מען זאל נאך דערצו צוגעבען די קליינע צאהל יודישע תלמידים אין די רעכטליכע האנדווערקער - שולען, קומט מען צום טרויעריגען אויספיהר, אז ד יודישע מלאכה געהט אונטער אין דער צייט, ווען קיין אנדערע פרנסות, וואס זאלען פערבייטען די מלאכה, זענען נישטא.

עס איז שווער אנצעווייזען די מיטלען, וואס זענען נויטיג ארויסצופיהרען דעם יודישען בעל-מלאכה פון דער געשאפענער לאגע. מיר שיינט, אז דעם ערשטען טריט האבען געדארפט מאכען די יודישע האנדווערקער אליין און זעצען זיך ביים „רונדען טיש", וועלכער זאל אלעמען פעראייניגען און דערפיהרען דערצו, אז פון די אלע צושפליטערטע קלייזלעך זאל ווערען איין מעכטיגע האנדווערקער-ארגאניזאציע, אפילו אויב דאס זאל אויסקומען צו מאכען איבער די קעפ פון א גאנצע רייה פיהרער, ערשט דאן וואלט געקענט אויסגעארבייט ווערען אן'אמת'ער פלאן פון ארבייט און עס וואלטען איינגעשטעלט געווארען ערנסטע בעציהונגען צו דער גאנצער יודישער געזעלשאפט. ביז דאס וועט געשעהן, ליגט א חוב אויף די יודישע ראטמענער און פערוואלטונגס-מיטגלידער פון די האנדווערקער-קאמערן און פערבאנד פון די קאמערן צו שטעהען אויף דער וואך פון די אינטערעסען פון דעם יודישען בעל-מלאכה און אפהיטען איהם פון אלע עוולות און גזירות, וואס בעדראהען זיין קיום.

ה' ראטמאן פיאלקא! מיר ראטען אייך
צו געהן אין חדר אדריין און זיך אויסלערנען לייענען א יודישע צייטונג

אין אן'אפענעם בריף' אונטערגעשריבען פון ראטמאן איזידאר פיאלקא, שרייבט ער:

אין „נייעם פאלקסבלאט" פון 3. מערץ האט זיך בעוויזען א נאטיץ, לויט וועלכער די מאכט האט פערבאטען די האנדווערקער-קאמערן זיך צו בעטייליגען אין די לוסטראציע-קאמיסיעס. מיר מוזען דעריבער פעסטשטעלען, אז דאס איז הוילע פאנטאזיע, אהן דעם מינדעסטען אמת. א פאקט איז, אז אויף דער 4-טער זיצונג פון פערבאנד פון די האנדווערקער-קאמערן אין פוילען איז בעשלאסען געווארען זיך צו ווענדען צום מיניסטעריום וועגען ערלויבען די בעזונדערע האנדווערקער-קאמערן אנטיילצונעהמען אין די לוסטראציעס. די פראגע וועט דעם 8. ד. ח. אויך פארגעבראכט ווערען פאר פארום פון ראט פון די האנדווערקער-קאמערן. אבער האלטען די זאך פאר ערלעדיגט, ווי די צייטונג האט עס געברענגט, איז אנ'אונזין."

אין דער אמת'ן האבען מיר אין אונזער נאטיץ פון 3 מערץ געשריבען:

„די פראגע פון די לוסטראציעס איז געשטעלט געווארען אויף דער טאג-ארדנונג פון דער לעצטער זיצונג פון פערבאנד און ס'איז אנגענומען געווארען פאלגענדער בעשלוס:

ארויסשיקען אין אלע האנדווערקער-קאמערן אנ'אויפקלערונג, אז נישט דאס אינדוסטריע-געזעץ און נישט די פעראָרדנונג פון מלוכה-פרעזידענט וועגען די האנדווערקער-קאמערן גיבען נישט די קאמערן דאס רעכט צו פאדערן אין די האנדווערקער ווארשטאטען צו ווייזען די האנדווערקער - קארטען, און אז אזעלכע קאנטראלעס קענען נאר אויסגעפיהרט ווערען דעמאלט, ווען זיי וואלטען דאס רעכט בעקומען דורך א בעזונדערער פעראָרדענונג."

דער דאזיגער בעשלוס איז נאכדעם, ווארט ביי ווארט — אזוי ווי ביי אונז איז דאס געווען אין „נייעם פאלקסבלאט" — פערעפענטליכט געווארען אין אפיציעלען ארגאן פון פערבאנד פון די האנדווערקער-קאמערן, נומער 9 פון 3. מערץ.

פון דעם איז צו זעהען, אז נישט מיר האבען געשריבען, אז די מאכט האט פערווערט די האנדווערקער-קאמערן צו בעטייליגען זיך אין די לוסטראציע-קאמיסיעס און נישט מיר האבען געהאלטען די זאך פאר ערלעדיגט.

די נישט-אמתין, פאנטאזיעס און אונזינען קומען אלזא מצד דעם ראטמאן פיאלקא.

מיר בעשולדיגען איהם אבער אין גארנישט, סי איז פשוט א פראגע פון לערנען זיך לייענען, בעזונדערס א יודישע צייטונג.

רעגולירונג פון האנדעל מיט פיש און פלייש
דער נייער פראיעקט וועט טרעפען די יודען

אין די לאנדווירטשאפטליכע קרייזען ווערט לעצטענס ברייט ארומגערעדט די פראגע פון געזעצליכער רעגולירונג פון האנדעל מיט פיה, עופות און פלייש. ווי בעוואוסט, עקזיסטירט א דעקרעט פון מלוכה-פרעזידענט וועגען דאזיגען ענין, וועלכער איז נאך ארויסגעגעבען געווארען אין יאהר 1933. דער דעקרעט שאפט אלגעמיינע געזעצליכע נארמען פאר די פערשידענע געביטען פון דעם פיה- און פלייש-האנדעל. עס ווערט אין איהם בעצייכענט דער בעגריף פון א לאנדווירטשאפטליכען פראדוצענט און ציבטער, די ארגאניזאציע און פארשריפטען וועגען האנדעל אויף די מערק, די טעכנישע איינארדנונגען, די אפיציעלע נאטירונג פון פרייזען, די רעגיסטראציע פון פערזאנען, וועלכע בעשעפטיגען זיך מיט האנדעל אויף דעם געביט א. אז. וו. אויפ'ן סמך פון אט די אלגעמיינע פרינציפען ווערען איצט בעארבייט דורך די נעהעריגע מיניסטעריומס גענויע פארשריפטען. וועגען די פראיעקטירטע געזעץ-נארמען ווערט איצט זעהר פיל גערעדט, ווייל זיי דארפען שוין אין דער נאהענטער צוקונפט איינגעפיהרט ווערען אין לעבען.

לעצטענס איז פובליקירט געווארען א פראיעקט פון א פעראָרדנונג וועגען אזוי גערופענע „געשוואוירענע מארק-פערמיטלער" אין האנדעל מיט פיה, חזירים, פערד, שאף און פלייש פון די חיות, ווי אויך מיט עופות. דער ארטיקעל 6 פון דערמאהנטען פראיעקט זעהט פאר, אז דאס האנדעלס-מיניסטעריום האט רעכט און פערשטענדעניש מיטן לאנדווירטשאפטס-מיניסטעריום צו בעשטימען געשוואוירענע פערמיטלער אויף די מערק. ווי נאר אזעלכע פערמיטלער ווערען נאמינירט פאר א געוויסער ארטשאפט, האבען שוין דארטען נישט אלע איבעריגע פערזאנען קיין רעכט צו בעשעפטיגען זיך מיט פערמיטלעריי אויף'ן מארק. אויף אזא אופן ווערט איינגעפיהרט ווערען א טיפ פון א מארק-פערמיטלער לויטן מוסטער פון א בערזע-מעקלער.

לויט די פאראויסזעהונגען פון פראיעקט וועט די נאמינירונג פון די געשוואוירענע פערמיטלער דורכגעפיהרט ווערען דורך די האנדעלס-קאמערן, לויט זייער איינזעהן. בעשטימט ווערען אלס געשוואוירענע פערמיטלער וועלען קענען ווערען יענע פערזאנען, וועלכע ענטשפרעכען די פאלגענדע בעדינגונגען: 1) זיי זענען פוילישע בירגער, 2) האבען געענדיגט 24 יאהר, 3) זענען קיין מאל גערעכטליך נישט בעשטראפט געווארען און פערדינגען אויף צוטרוי, 4) קענען די פוילישע שפראך אין ווארט און אין שריפט, 5) בעזיצען א גענוגענדע פראקטיק און זענען בעקאנט מיט די געהעריגע פארשריפטען, 6) וועלען בייליינען א בעשטימטע קויציע, נישט ווייניגער פון 500 זל.

דער פראיעקט פון דער פעראָרדנונג שליסט נישט אויס די מעגליכקייט פון איינפיהרען א קאנצעסיע-סיסטעם פאר די פערמיטלער. אלענפאלס מוזען די געשוואוירענע פערמיטלער רעזיגנירען פון האנדעל אויף אייגענעם חשבון.

דאס איינפיהרען אין לעבען פון דעם דאזיגען פראיעקט וואלט אריינגעבראכט גרויסע ענדערונגען אין דער ביז איצטיגער פראקטיק פון פיה-האנדעל אויף די מערק. אממעהרסטען וואלטען דערביי געטראפען געווארען די דארפס-יודען, און צווישען זיי אויך די קלענערע לאנדווירטען, וועלכע פלעגען זיך ביז איצט בעשעפטיגען מיט פערמיטלעריי ביים פיה-האנדעל אויף די מערק אין די שטעטלעך.

קאמף פאר סאציאלער פערזיכערונג—געבאט פון דער שעה
צו דער אויפמערקזאמקייט פון די באלופניקעס

קיינמאל נאך אזוי ווי יעצט איז די דערמאהנטע פראגע אזוי געגאנגען פון מויל צו מויל ביי די כאלופניקעס, און מיט רעכט. ווי עס איז פאר אלעמען בעקאנט וועלען זיך דעם 1. אפריל אנהויבען די לוסטראציעס פון ווארשטאטען.

אונאפהענגיג דערפון ווער עס וועלען זיין די לוסטראטארען, צי וועלען דאס זיין אפיציעלע בעאמטע פון דעם אינדוסטריי-אמט אדער „פריווילעגע" בעאמטע פון די צעכען, וועלען זיי אהן ספק גלייך בעהאנדלען די לוסטרירטע. עס איז נישט קיין סוד, אז טויזענטער כאלופניקעס האבען קיין האנדווערקער - קארטען נישט ארויסגענומען, שטיצענדיג זיך אויף דער אויסטייטשונג פון האנדעלס - מיניסטעריום, אז כאלופניקעס, אהן אונטערשיד מיט וויפיל מענשען זיי ארבייטען, ווערען בעפרייט פון האנדווערקער-קארטען און אונטערליגען בכלל נישט דעם צעכען-געזעץ.

די דערמאהנטע לוסטראטארען וועלען, פערשטעהט זיך, זיך בעמיהען זייער ארבייט אויסצופיהרען צו דער פולשטענדיגער צופרידענהייט פון זייער אויפזיכטס-מאכט, און אויב א כאלופניק וועט באלד ביים אריינקום פון אזא לוסטראציע-קאמיסיע נישט קענען בעווייזען קיין וואגיגען דאקומענט, וועלכער זאל פעסטשטעלען, אז ער איז א כאלופניק, ווי דאס איז א לעגיטימאציע פון דער „אובעזפיעטשאלניע" — וועלען אהן ספק ענטשטיין גרעסערע אדער קלענערע אומאנגענעהמליכקייטען. די כאלופניקעס דארפען שוין זיך צוגרייטען צו דער סיטואציע און אנהויבען אנ'ענערגישע קאמפאניע פאר פערזיכערען אין קראנקען-קאסע.

עס דארף איבעראל ארויסגערוקט ווערען די פאדערונג צו די אונטערנעמער וועגען פערזיכערונג, אין פאל פון אנ'אפזאג דארפען דאס אדורכפיהרען די כאלופניקעס ארגאניזאציעס און בעמיהען זיך דער ביי אונטערצוהאלטען די דאזיגע פאדערונג.

דער גורל פון דער עקזיסטענץ פון די כאלופניקעס פאכען דינגט דורכאויל אין די הענט פון די כאלופניקעס און זייערע פעראיינען, דעריבער איז דער קאמף פאר סאציאלער פערזיכערונג דער געבאט פון דער שעה.

אבסערוואטאר

ווייטערדיג מאטעריאל בנוגע האנדווערקער-ענינים, זעה זייט 9.

ניייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניייער פאלקסבלאט

דינסטאג
ז
12
אדר ב' תרצה

מערץ
זון־אויפגאנג 5.58
זון־אונטערגאנג 5.35

סקאנדאליעזע האנדלונג פון א הויז־ווירט

מען גיט אונז איבער וועגן אזא סקאנדאליעזען פאקט: אויף פאמארסקא 4 וואוינט א לאקאטאר ג. אנ'ארימאן אין 7 פאלעס, וועלכער האט אבער דער־ביי א „גליק", וואס ער איז בעשאנקען געווארען מיט 3 טעכטער ארבייטערינס, וועלכע דארפען אריינ ברענגען אביסעל פרנסה אין שטוב אריין. וואס איז אבער די פעולה וועו די דריי מיידלעך, טריקא־נייהערינס האבען א גאנצען ווינטער נישט געהאט קיין ארבייט.

היינטיגע וואך איז אין ג״ס שטוב אריינגעקומען א פרייד. א דירעקטאר פון א יודישער פאבריק האט צוגעזאגט די דריי מיידלעך ארבייט. דארף מען אבער ביי די היינטיגע פארשריפטען ארויסבעקומען פון ווירט צייגנישען, אז זיי זענען ארבייטסלאז, די דא־זיגע צייגנישען מוזען פארגעשטעלט ווערען דעם מלוכה'שען ארבייטס־פערמיטלונגס־ביורא, וועלכע גיט ערשט פון איהר זייט די ערלויבנייש דעם פאברי־קאנט צוצונעמען די ארבייטערינס. געהען די מייד־לעך טאג־בייטאג צום ווירט און בעטען די צייגנישען איז אבער דער ווירט זיך מיישב און גיט א זאג:

— צייגנישען יא, אבער נאר דעמאלט, ווען אייער פאטער וועט בעצאהלען דירה־געלד ביז'ן 1־טען יולי.

דאס הייסט פאר א קווארטעל פאראוים. פון וואנען זאל אזא ארימאן נעמען פאראוים צו צאהלען דירה־געלד, ער מיינט רייך, אז ער האט נאכאוים צו צאהלען. דעם ווירטס הארץ איז פערשטיינערט, אז ער זאגט ניין, איז ניין. דערווייל נעמט מען שוין אין דער דערמאנטער פאבריק אנדערע ארבייטערינס.

די אומגליקליכע מיידלעך האבען וועגען דעם דא־זיגען אכזריות געמאלדען דעם ארבייטס־אינספעק־טאר און אין דעם פאליציי־קאמיסאריאט.

איז אפגרונד פון שאנד

ארעסטירט פרויעז־הענדלער. — א בעשטראפטער סוטענער

(א) דיפאליציי האט נאך א לענגערער אבסערוואציע ארעסטירט דעם 55־יאהריגען פרויען־הענדלער חנן ארנאוויטש און זיין 22־יעהריגע טאכטער, גינא, וועלכע האבען בשותפות א לאנגע צייט גע־פיהרט אויף מארינארסקע 19 אנ'אומלעגאל שאנד־הייזעל.

• • •

(א) דאס שטאטישע געריכט האט פערמשפט אויף 10 חדשים טורמע דעם סוטענער טעאדאר שטשעפאניאק (פון לעלעוועלא 17), וועלכער האט געצוואונגען די 17־יעהריגע אנגיעשקא שילניעווסקא צו פראסטיטוציע.

• • •

(א) דאס קרייז־געריכט האט נעכטען ביי פער־מאכטע טירען גע'משפט 2 ווילדע ברואים אין מענ־שען־געשטאלט:

דער 70־יעהריגער טאמאש מישיאק האט בעקר מען אנ'אורטייל אנדערטהאלבען יאהר טורמע פאר'ן שענדען מיידלעך אין עלטער פון 7 ביז 13 יאהר, און דער 29־עהריגער זיגמונט דערינג האט בעקומען 2 יאהר טורמע פאר'ן „לעבען" מיט זיין 9־יעהריג שטיף־טאכטער, לעאקאדיא סאקאל, וועלכע ער האט אנגעשטעקט מיט א שווערער ווענערישער קרענק.

רעמאלירט א נעסט

פון האקענקרייצלער אין אלעקסאנדער

(א) אלעקסאנדער, דאס שטעטעל אלעקסאנדער וויל משמעות נישט אפשטעהן פון די גרויסע שטעט און זי האט זיך איהר אפטיילונג פון דער היטלערים־טישער האקען־קרייץ־פארטיי מיט א היפש ביסעל מיטגלידער מיט אנ'אייגענעם לאקאל א. אז. וו.

אין שכנות פון דעם היטלעריסטישען לאקאל גע פינט זיך דער לאקאל פון פ.פ.ס.'ישען פראפעסיאנע־לען פעראיין.

מאכט זיך פונקט אזא מעשה, אז דעם היינטיגען שבת־צו־נאכטס האבען די פ.פ.ס.'אווצעס געהאט א בעראטונג, און נאך דער דאזיגער בעראטונג האט מען געמאכט א פוסה...

די פ.פ.ס.'אווצעס זענען נאכ'ן שנעפסעל געווא־רען שטארק האפערדיג און קאמפאלוסטיג, און אז מ'איז געגאנגען שפעטער אהיים, און מ'האט דער־זעהן אין דעם היטלעריסטישען לאקאל איז ליכטיג, האט מען אלע — אנ'ערך 20 מאן — „אפגעשטא־טעט" אהין א וויזיט...

דארט זענען גאנץ געמיטליך געזעסען 4 היטלע־ראווצעס מיט זייער באיובקע־קאמענדאנט, גוסטאוו פעטריך בראש, און מ'האט געמאכט א קערטעל...

הקיצור — א ווארט פאר א ווארט — און עס האט אנגעהויבען צו האגלען מיט פעטש און קלעפ, ווי די פלעקער, אזוי אז די היטלעראווצעס האבען מיט וואזשנע אנגעבויקערטע ביינער און בחרפותינו הרבים געמוזט שנעל מאכען פיס...

די פ.פ.ס.'אווצעס ווידער האט עס שטארק פער־דראסען, וואס די געגנער זייערע זענען צו־שנעל ליקווידירט געווארען, האבען זיי ארויסגעריסען די אייזערנע שטאנגען פונם פארקען, און געמאכט א פולשטענדיגען חורבן־בייזעל...

א קריש האבען זיי נישט איבערגעלאזט

אין רעזולטאט זענען ארעסטירט געווארען: טעא דאר לאבודא, סטעפאן לאבודזקי, יאן וועסאלאוו־סקי, אלפאנס כאינאצקי און פראנציששעק זאנערסקי.

6 פערוואונדעטע פאסאזשירען

בעת א שווערער אויטאבוס־קאטאסטראפע

(א) אויפ'ן שאסעע צווישען פעטריקאוו און וואל־בארזש איז נעכטען געשעהן א שווערע קאטאסטרא־פע מיט'ן אויטאבוס לד. 80795, וועלכער איז גע־פיהרט געווארען דורכ'ן שאפער משה קעניגשטיין פון טאמאשאוו.

וועלענדיג אין א געוויסען ארט אויסמיידען צוויי ראוווער־פאהרער, האט קעניגשטיין צו האסטיג א קירעווע געטון אין א זייט, און דער אויטאבוס איז צוליב דעם ארוף אויף א טעלעגראף־סלופ.

דער צוזאמענשטויס איז געווען א פאטאלער: דער אויטאבוס איז צושמעטערט געווארען אויף שמיקלעך, בעגראבענדיג הינטער זיך די 6 פאסאזשי־רען זיינע.

אלע זענען זיי פערוואונדעט געווארען, אבער אמשווערסטען האט געליטען איינער משה פעלדמאן פון טאמאשאוו, ביי וועלכען עס זענען צובראכען ביידע פיס און עטליכע ריפען.

דער שאפער קעניגשטיין איז ארעסטירט.

געמשפט 2 פערמיטלער ביים אויסארבייטען פעסער

(א) נעכטען זענען דא־ך דעם היגען שטא־טישען געריכט געמשפט געווארען: יעקב פארבע־ר און דוד רייטבערגער, וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען אין „מאכלערייי" ביים אויסארבייטען פעסער.

פארבער איז פערמשפט געווארען אויף 4 חד־שים טורמע און צו בעצאהלען 200 זלאטעס שטראף. רייטבערגער'ן האט מען פרייגעשפראכען.

מ'וועט ווייטער ארויסגעבען האנדווערקער־קארטען

אויף „פראווא נאביטע"

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, איז אין לאד־זער האנדווערקער־קאמער אנגעקומען א צירקולאר וועגען דעם, אז עס וועלען ווידער ארויסגעגעבען ווע רען האנדווערקער־קארטעס אויפ'ן סמך פון דער ווארבענע רעכט (פראווא נאבימע).

ביטעס וועלען אינגיכען אנגענומען ווערען.

צוריקגעצויגען א קינדיגונג פון 2,200 ארבייטער

(א) אין שייכות מיטן מאנגעל אין רויה־שטאף, האבען זיך געזאלט אפשטעלען די פאברי־קען פון דער פירמע „דעסירמאן, מאסע און קאמפ" — אין לאדז. וואו עס ארבייטען 1,200 און אין טשענסטאכאוו — 1,000 ארבייטער.

אזוי ווי עס איז דאך געלונגען צו בעקומען בעצייטענס א טראנספארט רויה־שטאף, איז די קינ דיגונג פון די אלע ארבייטער צוריקגעצויגען גע ווארען.

אפגעלייגט א סענסאציאנעלען פראצעס

(א) נעכטען האט אין היגען שטאטישען געריכט געזאלט פארקומען דער פראצעס כ״ן די געוועז. לאדזער קאמיסיאנטען פון דער לאנדאנער וואהל־פירמע „הארקס", — הערמאן עטעלבוים, זיין פרוי טויבע, און שלמה נייהויז.

די אלע דריי זענען בעשולדיגט געווארען אין צואייגענען זיך א סומע פון 30.000 זל.

דער פראצעס איז אפגעלעגט געווארען, וויל מ'האט נישט געקענט אפגעפינען די הויפט־עדות: ד"ר פראנצישעק אפאלסקי און פראנצישעס רעריך.

טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20. טעל. 213-84
מ. ווינדער פרעזענטירט די ליבלינגס־ארטיסטען פון ווארשא: חנה לעוויז, דור לאוי, היימי לעוויז, חיים סאנדלער, יעקב פישער, יצחק פרעלמאן, ראזא ראיסא, מ. רובין און זשעני שמילאוויטש. –:.– צום 1־טען מאל אין לאדז!
לעצטע 2 פארשטעלונגען
היינט דינסטאג, 9 אווענד
פאפולערע פארשטעלונג
פרייזן פון 45 גר. ביז 99 גר.
דער גרויסער אמעריקאנער סענסאציע־שלאגער
„ערליכע גנבים"
אין 4 אקטן פון י. קאלמאנאוויטש. רעזשי: ח. סאנדלער. מוזיק: אלשאניעצקי.
לידער — קופלעטען — דועטען — הומאר — סאטירע — וויץ!
בילעטען פון 10 פריה צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

אויף וואס פאר אופן

וועט צוגעטיילט ווערען רויהער באנוועל פאר די שפינערייען

(אג) ווי בעוואוסט, צוליב דעם, וואס עס איז נישט געשלאסען געווארען קיין קארטעל־אפמאך פון די באנוועל־שפינערייען, האט דאס האנדעלס־מיניס־טעריום בעשלאסען, אז די בעזונדערע שפינערייען וועט צוגעטיילט ווערען רויהער באנוועל אפהענגיג פון דער צאהל שפינדעל. די שפינערייען, וואס הא־בען בעת עס האט עקזיסטירט דער קארטעל גע־הערט צו דער קאטעגאריע א. ב. צ. ווי אויך די קלע־נערע שפינערייען, וואס האבען עקספלואטירט ביז 26 טויזענד שפינדעל, האבען געגען דער דאזיגער פער־ארדנונג פון מיניסטעריום שטארק פראטעסטירט, פאדערנדיג, אז רויהער באנוועל זאל צוגעטיילט ווע־רען אויפ'ן סמך פון דער פאראיאהריגער פראדוקציע

אין שייכות דערמיט, וואס די זאפאסען פון רוי־הען באנוועל ענדיגען זיך שוין און ווארשיינליך וועט מען שוין פון אפריל אן אנהויבען צוצוטיילען באנוועל אויפ'ן סמך פון דער צאהל שפינדעל איז א דעלעגאציע פון די פעראינטערעסירטע שפינער ארויסגעפאהרען קיין ווארשא, וואו זיי האבען איבער געגעבען א מעמאריאל דעם האנדעלס־מיניסטעריום מיט א געהעריגער בעגרינדונג פון זייער שטאנד־פונקט.

Dr. med.
R. Zalcwasser
כירורג
ציגעל־גאס 19, טעל. 125-17
נעמט אן פון 1–2 און פון 4–6 נאכמ.

צוגאב־פאבאר־קאמיסיע

(א) פרייטאג ד. 15 ד. ח. 8 אין דער פריה וועט אין לאקאל, פיעטריקאווער 165 אנהויבען צו אמטירען א צוגאב־פאבאר־קאמיסיע פאר פ.ק.או. לאדז־שטאט 1.

עס דארפען זיך צושטעלען די פאבאראווצעס פון יאהר 1913 און עלטערע, וועלכע האבען זיך לעת־עתה נישט צוגעשטעלט צו אנ'איבערזיכט, האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער־פליכט, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 פאליציי־קאמיסאריאטען און האבען בעקומען נא־מענטליכע אויפפאדערונגען פון דער שטאטישער סטאראסטווע.

לאדז איז דער פינסטער

זונטאג אין אווענד איז, ווי בעקאנט, פלוצים פינסטער געווארען אין די גאסען. דער „חושך מצרים" האט געדויערט א 20 מינוט.

ווי עס איז איצט בעקאנט געווארען, איז עס געשעהן, מחמת א דעפעקט אין דער עלעק־טראווניע־מאשינעריע, וואס צוליב דעם האט מען געמוזט אפשטעלען דעם צושטרוים פון דער עלעק־טרישער ענערגיע.

אפטייקען

היינטיגע נאכט־דיזשורען

(2) הייגט ביינאכט דיזשורירען: יאנקעלע־וויטש (אלטער מארק 9), שטעקעל (לימאנאווסקיעגא 37), גלוכאווסקי (נארוטאוויטשא 6), האמבורג גלובנא 50), פאוולאווסקי (פיעטריקאווער 307). פיאטראווסקי (פאמארסקא 91).

אפשוואכונג

(א) אויף לימאנאווסקיעגא 5 איז אוועקגע פאלען פאר אפשוואכונג די 27־יאהריגע יוזעפא פאפיערנא, א היימלאזע, וואס איז געקומען קיין לאדז זוכען ארבייט,

פאגאטאוויע האט זי אפגעפיהרט אין זאפאס שפיטאל.

בעת א געשלעג

(א) בעת א געשלעג אויף קיעלמא 12 איז שטארק צושלאגען געווארען דער לאקאטאר פון דעמזעלבען הויז, פישעל גרינבוים.

דעם פערוואונדעטען האט פאגאטאוויע ער־טיילט ערשטע הילף.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציאל־ארצט פאר מענער־שוועכע־בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אווענד.
זונטאג פון 9–1 פארמיטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע־פרייזען

קלאנג־קינא־טעאטער
Zachęta
זגערזשער 26
היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסער דאפעלטער שלאגער־פראגראם
— I —
„זייערע נעכט"
אין די הויפט־ראלען:
Glaudete Colbert
און Clark Gable
— II —
„דער אונבעקאנטער פערברעכער"
מיט Jean Hershold
אין דער הויפט־ראל.
אנהייב 4 נ. מ. שבת און זונטאג 12 בייטאג

פערקויפט דײַטשע נאָדלען און רעדט אײַן, אַז זיי זענען שווייצאַרישע

אַ יודישער סוחר, וועלכער ברעכט אויף אַ סקאַנדאַליעזען אופן דעם באָיקאָט געגען היטלעריסטישען דײַטשלאַנד

די היטלער-איבערקעהרעניש, וועלכער האָט אײַנגעפיהרט דעם איצטיגען רעזשים אין דײַטשלאַנד, האָט געשפיגען, באַליידיגט, דערנידריגט דאָס יודישע פאָלק, אונזערע רעכט זענען צוגערויבט געוואָרען, די דײַטשע יודען האָבען פערלוירען יעדען באָדען אונטער די פיס. דאָס ערגסטע איז אָבער דאָס, וואָס די היטלער-פּראַקטיק בנוגע יודען איז געוואָרען אַ מוסטער פאַר אַלע אַנדערע לענדער, וואו מ'גרייט זיך נאָכצוטון זייער בײַשפּיל.

דאָס איינציגע מיטעל אין קאַמף, וועלכען מיר פערמאָגען, איז דער עקאָנאָמישער באָיקאָט געגען איצטיגען דײַטשלאַנד, וועלכער ווערט נישט נאָר געפיהרט דורך יודען נאָר דורך די אַרבייטער און אַפּילו קאַטוילישע אָרגאַניזאַציעס, וועלכע ווערען פערפאָלגט אין דײַטשלאַנד.

מיר יודען זענען געווען שטאָלץ דערמיט, וואָס דער באָיקאָט האָט טאַקע געטראָפען דעם איצטיגען רעזשים.

וואָס איז אָבער די פּעולה, ווען ס'געפינען זיך איינענע יודען, אַפּילו חסידישע, וועלכע זענען גרייט פאַר עטליכע זלאָטים פערדינסט, צו פערראַטען, בעציהען און פערקויפען דײַטשע סחורות, הגם מ'קען זיי פערטרעטען מיט אַנדערע סחורות.

דער אַרבייטער-פערסאָנאַל פון אַ סוויטער-פאַבריק אויף קאַמיענאַ גאַס גיט אונז איבער אַזאַ פאַל: אויף פּולנאָצנאַ 2 געפינט זיך אַ גאַלאַנטעריע-געשעפט פון אַפּעלבוים. דער דאָזיגער אַפּעלבוים, אַ חסידישער יוד האַלט פאַר זיין חוב נאָך ביז'ן היינטיגען טאָג צו בעציהען נאָדלען צו סוויטער-מאַשינען דווקא פון דײַטשלאַנד. די פאַבריקאַנטען ווילען אָבער אַזעלכע נאָדלען נישט קויפען און פערלאַנגען שווייצאַרישע אָדער פון אַנדערע לענדער, האָט אָבער ה' אַפּעלבוים אויף דעם אויך אַן עצה און פון די שעכטלען נאָדלען האָט ער די גאַנצע צייט אַראָפּגעריסען די צעטלען „מעד אין דזשערמאַני" (געמאַכט אין דײַטשלאַנד) און אײַנגערעדט די קונים, אַז דאָס זענען שווייצאַרישע נאָדלען, אַזוי האָט ער זיך געפיהרט אַ לאַנגע צייט. ערשט היינטיגע וואָך איז ה' אַפּעלבוים נעביך אַדורכגעפאַלען, ער האָט פערגעסען פון די פודעלעך אַראָפּצורייסען די קליינע אויפשריפטען און די קונים האָבען זיך דערוואוסט וועגען דעם, אַז אַפּעלבוים האָט זיי די גאַנצע צייט גענאַרט, פערקויפענדיג דײַטשע סחורה אָנשטאָט פון אַנדערע לענדער.

צוליב דעם איז היינטיגע וואָך געקומען צו אַ גרויסען סקאַנדאַל אין געשעפט פון ה' אַפּעלבוים, וועלכער קוקט אָבער נישט דערויף און פערקויפט ווייטער די היטלעריסטישע סחורה, אַרײַנשיקענדיג דאָרט די אויסגעהאָרעוועטע יודישע גראָשענס.

אויף דעם אופן דאַנקט ה' אַפּעלבוים אָפּ די נאַציס פאַר זייער „ליבשאַפט" צו יודען. מיאוס און עקעלהאַפט.

גרויסער באַל פון „נותן לחם"

ווי מיר האָבען שוין געמאָלדען וועט שבת-צו-נאַכטס פאָרקומען אַ גרויסער באַל אײַנגעאָרדענט דורך דער גוט-בעקאַנטער געזעל. „נותן לחם". דער באַל וועט פאָרקומען אין ווייסען זאַל פון „מאַנטייפעל" און וועט בלי ספק צוציהען אַ גרויסען עולם פון דער יודישער געזעלשאַפט. דער אָוונד זאָגט צו צו זיין זעהר אַ אינטערעסאַנטער און פרעהליכער. אַלענפאַלס נעמען די אָרגאַניזאַטאָרען אָן אַלע מיטלען, כּדי דער עולם זאָל וואָס בעסער און שענער קענען פערברענגען דעם דאָזיגען אָוונד.

ס'איז כּדאי צו בעמערקען, אַז מאָרגען 6.45 וועט דאָס פּוילישע ראַדיאָ איבערגעבען דעם יודישען עולם אַ ספּעציעלען קאָמוניקאַט וועגען דעם אָוונד.

באַנדיטעריי

(א) אויף רוג דוואָרסקאַ און קיעלמאַ איז בעפאַלען און שטאַרק צושלאָגען געוואָרען דער 26-יעהריגער חיים-הערש פראַנקענשטיין (פון פּאַמאָרסקאַ 53) פּאַגאָטאָוויע האָט איהם ערטיילט ערשטע הילף. די אָנפאַלער ווערען געזוכט דורך דער פּאָליציי.

מיטינג פון שטאָטישע בעאַמטע

(א) היינט 6 בײַטאָג וועט אין זאַל פון די פּייעלצשער, 11 ליסטאָפּאַד 4 פאָרקומען אַ גרויסער מיטינג פון שטאָטישע בעאַמטע אין שייכות מיט די כּוונות פון דער איצטיגער שטאָט-ראַט-מעהרהייט צו רעדוצירען די בעאַמטען-שכירות.

גלאָט געכאַפּט...

און דערנאָך אַליין אַרײַנגעכאַפּט

(א) דער בהמות-הענדלער יעקב האַנדוואָורצעל (מליגאָרסקאַ 18) איז פערמשפּט געוואָרען אויף 8 חדשים טורמע פאַר'ן פערכאַפּען בײַ זיין שותף, אהרן מעהלער 1,000 זלאָטעס, און נישט וועלען עס צוריק אָפּגעבען.

צווישען „סטשעלצעס"

וואָס שיסען מיט סטראַשאַקעס און פלעשער

(א) אין סקאַמלין, וואָלינער קרייז, איז אָרגאַניזירט געוואָרען דורך דעם דאָרטיגען „סטשעלעץ" אַ פערווײַלונגס-אָוונד.

אַז ס'איז געוואָרען, ווי מ'זאָגט — בטוב מלך ביין, האָט מען זיך אָנגעהויבען צו באַליידיגען געגענזייטיג מיט קלעפּ.

דאַן האָט איינער פון די בעלי-שמחה, סטאַניסלאַוו שימטשעווסקי, אַרויסגעכאַפּט אַ סטראַשאַק און אויסגעשאָסען אויף אַ צווייטען יוזעף משעלאַק און איהם לײַכט פערוואונדעט.

אַלס תּשובה דערויף האָט טשעליאַק געכאַפּט אַ פלאַש מיט ביר און געשפּאָלטען דערמיט שימטשעווסקי'ן דעם קאָפּ.

אין אַ שווערען צושטאַנד האָט מען שימטשעווסקי'ן אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

דער פלאַשען-שיסער איז אַרעסטירט.

זיך אויסגעגליטשט

(א) אויף לוטאָמיערסקאַ 42 האָט זיך אויסגעגליטשט און געפאַלען דער 27-יעהריגער יוזעף זיסהאָליץ (פון סטאָדאָלניאַנאַ 3). ער האָט זיך צוברָאָכען דעם רעכטען פוס.

פּאַגאָטאָוויע האָט איהם אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שוו. יוזעף-שפּיטאָל.

אַרעסטירט די מערדער פונם קוימענקעהרער

(א) ווי מיר האָבען שוין געמאָלדען, איז אויף פּיאָסקאָווע 22 (כּאַיני) געפונען געוואָרען אַ פערוואונדעטער דורך 18 מעסער-וואונדען דער קוימענקעהרער אַלפרעד פרימקע (פון וויעזשבאָווע 17).

איצט זענען אַרעסטירט געוואָרען די מערדער: מיעטשיסלאַוו סאַזאַניאַק (פון גראַניטאָווע 13), און סטעפאַן טאַמאַשעווסקי (פון פּיאַסקאָווע 24).

דער מאָרד איז געווען אַ נקמה-אַקט.

לאָטעריע לטובת די געליטענע פון דער פערפלייצונג

דער פערקויף פון דער פּאַטענט-לאָטעריע, וועלכעס אײַנקונפט ס'איז בעשטימט לטובת די קרבנות פון דער פאַראַיאָהריגער פערפלייצונג, געהט ערפאָלגרייך. אַ דאַנק דער איניציאַטיוו פון דירעקטאָר פון דער מלוכה-לאָטעריע, פּולקאָוויק סטאַניסלאַוו מאַרקוס זענען פערשפּרייט איבער'ן גאַנצען לאַנד, די לאָסען פון דער דערמאָנטער לאָטעריע. אַלע דערוואַרטען מיט אומגעדולד די ציהונג פון דער לאָטעריע וואָס וועט פאָרקומען דעם 4-טען מאַי ד. י. בעת וועלכע מ'קען געווינען ראַדיאָ-אַפּאַראַטען און אַנדערע ווערטפולע געגענשטענדע.

פאַר פּאָרנאָגראַפיע

(א) פאַר'ן פערקויפען שפּיגעלעך מיט פּאָרנאָגראַפישע בילדלעך איז דער 28-יאָהריגער סטעפאַן קומעק פערמשפּט געוואָרען אויף אַ האַלב יאָהר טורמע.

רעפּרעזענטאַנץ-טעאַטער
„ראַזמאַיטאָשטשי"
ציגעל-גאַס 27. טעל. 112-25.
דירעקציע: דוד צעלמייסטער.

גאַסטשפּילען
פונ'ם בערימטען יודיש-דײַטשען קינסטלער, פּרעמיער פון די בערלינער טעאַטערן
אַלעקסאַנדער
גראַנאַך
לעצטע וואָך פאַרן שליסען דעם ווינטער-סעזאָן!
היינט דינסטאַג, 9.30 אָווענד
גרויסע אײַנהייטס-פאָרשטעלונג
אַלע בילעטען נור 1 זל. ערשטע רייה אין פּאַרטער
שלום אַש'ס בעריהמט מייסטערווערק
„גאָט פון נקמה"
הויפּט-ראָל: יעקל שאַפּשאָוויטש — אַלעקסאַנדער גראַנאַך.

אין פאָרבערייטונג:
גרויסע טראַדיציאָנעלע
פּורים-פאָרשטעלונג
אברהם גאָלדפאַדענס גלענצענדע אָפּערעטע
„אחשורוש"
מיט דער בעטייליגונג פון די בעסטע כּוחות פון „ראַזמאַיטאָשטשי"-אַנסאַמבל.

פּרטים אין די ווייטערדיגע אַנאָנסען.

Dr. med. P. Braun
פון פּאַריז צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען
נעהמט אָן פון 8 ביז 1 און פון 4 ביז 8 אָוונד.
Cegelniana 4, tel. 216-90.

GABINET KOSMETYCZNY
I. NAMIOTOWEJ
ul. Narutowicza 11 front, I piętro
przyjm.: 10-3 i 5-8.
Masaż twarzy, maquillage,
trwałe przyciemnianie
brwi i rzęs, usuwanie
brodawek oraz zbędnego
owłosienia.
Porady bezpłatne.
Ceny przystępne.

ר. אײַזראַעל

דער בערזען-סוחר

137

שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען

— אַזוי איז עס, האָט דער אינספּעקטאָר איבערגעחזרט, די פרוי עווא גאָטעסדינער איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד, נאָכדעם ווי איהר האָט זי בעגנבעט.

— פאַרוואָס?

— מיר ווייסען דאָך נישט וואָס איהר האָט גערעדט מיט עווא גאָטעסדינער, אָבער אַז דאָס געשפּרעך האָט אויף איהר אַזוי מוראדיג געווירקט

— דאָס איז אַ פאַקט.

ווען דער אינספּעקטאָר האָט דערמאָהנט דעם נאָמען פון עווא גאָטעסדינער, האָט מאַרקוס אַ ציטער געגעבען, ס'איז נאָך נישט געווען קיין איין טאָג זינט עווא איז געשטאָרבען, אַז מאַרקוס זאָל וועגען איהר האָבען פערגעסען, צוזאַמען מיט עווא'ס אַוועקגעהן פון דער וועלט איז בײַ איהם אויסגעריסען געוואָרען אַ שטיק האַרץ, איצט האָט דער אינספּעקטאָר מיט זיין פראַגע בענייעט דיזע וואונדען.

דער אינספּעקטאָר האָט דאָס פערשטאַנען, אָבער בײַ דער אויספאָרשונג איז ער געווען אָהן רחמנות און ריקזיכטסלאָז, ער האָט קיינמאָל נישט געוואוסט וועגען קיין שום מענשליכקייט און סענטימענטען, ער האָט נישט געקוקט אויף מאַרקוסן, נאָר כּסדר געשטעלט דער פרוי רובין פראַגען, וועלכע האָבען אַדורכגעשפּיזט מאַרקוסן ווי מיט מעסערס.

— ס'קען זיין, האָט די פרוי רובין געענטפערט, אַז איך האָב זי בעליידיגט, ס'קען זיין, אַז איך האָב איהר וועה געטון מיט מיין געשפּרעך און מיין בעזוך, איך האָב נישט געקענט איהר כאַראַקטער, ס'קען זיין, אַז ווען איך וואָלט געוואוסט, אַז מיין וויזיט וועט האָבען אַזעלכע טראַגישע פאָלגען וואָלט איך דערפון רעזיגנירט.

— און וואָס נאָך האָט איהר געטון אין לאָנדאָן?

— נאָך דעם וויזיט בײַ עווא גאָטעסדינער האָב איך בעזוכט מאַרקוסן.

— איך האָב אײַך נישט דערקענט, האָט מאַרקוס אַרויסגעשטאַמעלט.

— איך ווייס דאָס אויסגעצייכענט, איך האָב בעת מיין בעזוך דערקענט, אַז איהר ווייסט נישט מיט וועמען איהר רעדט.

און איהר, האָט זיך דער אינספּעקטאָר אַרײַנגעמישט אין געשפּרעך, האָט דערמאָלט געצוואונגען מאַרקוסן צו זעלבסטמאָרד.

— יאָ, האָט שולמית רוהיג געזאָגט און בין אַפּילו געווען איבערצייגט, אַז ער האָט זיך דערשאָסען.

— און איהר וואונדערט זיך וואָס ער זיצט דאָ אַקעגען אײַך.

— יאָ, אייגענטליך האָב איך זיך שוין אויסגעהערט צו וואונדערען.

— קענט איהר אָנגעבען פּרטים וועגען אײַער וויזיט בײַ מאַרקוסן אין לאָנדאָן.

— נאָך וואָס זאָלען אײַך פּרטים, ווען איך בין זיך אַזוי אויפריכטיג מודה אין אַלעמען?

— די פּרטים דאַרפען מיר צוליב דעם, כּדי ס'זאָל נישט בלײַבען קיין ספק, אַז איהר זאָגט דעם אמת.

— ביטע זעהר, אויב דאָס איז אײַך וויכטיג וועל איך אָנגעבען אַלע פּרטים. איך בין אַרײַן אין דער וואוינונג פון מאַרקוסן מיט אַ נאָכשליסעל, ווייל די וואוינונג איז געווען געשלאָסען, איך האָב זיך דאָרט אָוועקגעזעצט וואַרטען אויף מאַרקוסן, וועלכער איז טאַקע באַלד אָנגעקומען אַ מיהער און צובראָכענער, איך בין געווען אויף דעם אופן פערשלייערט אַז מ'האָט מיך בשום אופן נישט געקענט דערקענען, אַ הוט לויט מיין שטים, איך בין אָבער געווען זיכער, אַז דאָס וועט אויך נישט פּאַסירען, ווייל מאַרקוס האָט זיך דאָך בשום אופן נישט געקענט פאָרשטעלען, אַז דאָס בין איך אַהערגעקומען אַזש פון לאָנדאָן

איהם צו שאַנטאַזשירען, איך האָב אַרויסגענומען פון מיין האַנד-טאַש אַ רעוואָלווער און געגעבען מאַרקוסן אין האַנד אַריין, איך האָב צו איהם געזאָגט.

— ס'וועט זיין אַמגליקסטע פאַר אײַך ווען איהר וועט שטאַרבען מיט אַ בכבוד'יגען טויט, איידער איהר זאָלט אומקומען פון תּליונס הענט, פערמשפּט דורך אַ געריכט פאַר בעגעהען אַ מאָרד, איך בין אײַך געקומען וואָרענען און דעריבער פערלאַנג איך פון אײַך, אַז איהר זאָלט זיך דערשיסען מיט דעם דאָזיגען רעוואָלווער.

— דעם ערשטען מאָמענט, האָט שולמית ווייטער געזאָגט, איז מאַרקוס געווען איבעראַשט צוליב מיין פאָרשלאָג, ער האָט געקוקט אויף מיר אויף דעם אופן ווי ער וואָלט נישט פערשטאַנען וואָס איך רעדט צו איהם, ער נישט ווען איך האָב איהם מייבע לייך איבערגעצוהרט נאָכאַמאָל און נאָכאַמאָל איז ער אַזוי ווי בלאַס געוואָרען און ... אָנגעהויבען צו פערשטעהען, ער האָט גענומען דעם רעוואָלווער און דער האַנד אָריין און איהם בעקוקט פון אַלע זײַטען און עדליך אַרויסגעשפּעט:

— גוט, איך וועל זיך דערשיסען, האָט ער געזאָגט.

— אָבער איהר מוזט דאָס טון שנעלער, ווייל איך וואַרט הינטער אײַער טיר, ווען איך וועל הערען, אַז איהר האָט אויסגעשאָסען און כ'וועל זיך קענען משוכנע זיין, אַז איהר לעבט מעהר נישט וועל איך געהן גלײַך צום באַהן, כּדי צו בעוויזען צו דער שיף, וועלכע געהט אָפּ פון פּאַריז גראָדע אין דער צייט ווען איך וועל בעוויזען אַהין אָנצוקומען.

— גוט, איך וועל דאָס באַלד מאַכען.

איך בין אַוועק פון מאַרקוסעס וואוינונג און געוואַרט הינטער דער טיר.

— איז עס אַזוי געווען? האָט דער אינספּעקטאָר געפרעגט מאַרקוסן.

— יאָ, אַזוי איז עס געווען.

— האָט איהר גאָרנישט צוצוגעבען?

— נאָר דאָס אײַנע, אַז איך האָב דעמאָלס געהאַט די ערנסטע כּוונה צו בעגעהן זעלבסטמאָרד, איך האָב אין זיך אויסגעשאָסען, אָבער איך בין דעמאָלט געווען אַזוי אויפגערעגט, די הענד האָבען בײַ מיר אַזוי געציטערט, אַז איך האָב נישט געטראָפען, באַלד ווי איך בין געקומען צו זיך בין איך אַנטלאָפען, ווייל איך האָב נאָך געוואָלט טרעפען די

דאַמע, וועלכע איז בײַ מיר אָקאָרשט געווען, אָבער לײַדער האָב איך שוין קיינעם נישט געזעהען.

— פאַרוואָס לײַדער? אפשר צום גליק.

— דאָס ווייס איך נישט, איך האָב דאָ גאָרנישט צו זאָגען.

— אַלזאָ, דער ענין איז אײַנגאַנצען קלאָר, אַ חוץ...

— אַ חוץ וואָס?

אַ חוץ דער געשיכטע מיט די בריוו, אפשר קענט איהר מיר אויפקלעהרען, נאָך דעם אַלעם וואָס איהר האָט מיר געזאָגט, ווי אַזוי קומט עס, אַז די צוויי בריוו זאָלען אָנגעשריבען ווערען און אונטערגעשריבען ווערען מיט אייער מאַנס האַנד.

— אפשר וואָלט איהר מיך בעפרייט דערפון?

דאָס איז פאַר מיר אַזוי שרעקליך, צי איז פאַר אײַך נישט גענוג ווען איך ערקלעהר אײַך איצט אָפען עהרליך און אויפריכטיג, אַז מיסטער מאַרקוס האָט אין דעם ענין קיין שום שייכות נישט, איהר קענט מיר גלויבען, הגם איהר האָט וועגען מיר אַ מיינונג, אַז מען טאָר מיר מעהר נישט גלויבען, אָבער נאָכדעם, ווי איהר האָט זיך איבערצייגט, אַז איך וויל נישט פערהוילען קיין שום זאַך, אַז אַלץ וואָס איך האָב אײַך דערציילט שטימט פּונקטליך מיט די ידיעות, וועלכע איהר האָט געהאַט, נאָך דעם ווי איהר האָט אַדורכגעפיהרט די קאָנפראָנטאַציע מיט מאַרקוסן — קענט איהר מיר איצט גלויבען.

— נײַן, לײַדער קען איך אײַער ביטע נישט נאָכקומען, איך מוז וויסען דעם גאַנצען אמת, אײַער פערטיידיגונג איז אַן ענין פאַר אײַך און פאַר'ן געריכט. בײַ מיר מוז אָבער אַלץ ווערען קלאָהר, אַנדערש קען איך דעם ענין נישט פערטיגען, איהר דאַרפט מיך פערשטעהען אַז מיר געהט נישט וועגען דעם, אַז איך זאָל אײַך פּײַניגען, מיר געהט אויך נישט וועגען דעם, אַז איך זאָל שטילען מיין נײַגיריגקייט, ס'איז פּשוט אַן ענין פון פּליכטוועגדיגקייט, פון ערהליכען אָפּשליסען די גאַנצע זאַך, אָהן דער אויפקלעהרונג דאָס געהיימניש פון בריוו וועלען שטענדיג בלײַבען ספקות, אָהן דער דאָזיגער אויפקלעהרונג וועט מאַרקוס קיינמאָל נישט זיין ריינגעוואַשען, אָהן דער דאָזיגער אויפקלעהרונג וועלען קיינמאָל נישט קלאָהר ווערען די מאָטיוען פון די פערברעכענס...

(פאָרטזעצונג קומט)

פרעלימינאר-ביודזשעט פון דער „אובעזפיעטשאלניע"

ווערט שוין איצט בעארבייט

(א) אין דער לאָדזער „אובעזפיעטשאלניע" ווערען איצט געפיהרט ארבייטען איבערן צוזאמענשטעלען דעם ביודזשעט-פראָיעקט אויפן יאָהר 1935/36.

לויט ווי מיר האָבען פעסטגעשטעלט וועט דער ביודזשעט פון דער „אובעזפיעטשאלניע" הייאָהר בעדייטענד גע'קצר'ט ווערען, מחמת'ן אריינגיין אין קראַפט פון מלוכה-פרעזידענט'ס פעראָרדענונג פון 24 אָקטאָבער 1934, דורך וועלכער עס ווערען איינגעפיהרט בעדייטענדע ענדערונגען אין דעם ביז-איצטיגען פערזיכערונגס-סיסטעם.

א סעקציע פון פרוכטען-הענדלער

געגרינדעט ביים קליינהענדלער-פעראיין

אין קליינהענדלער-פעראיין (פל. וואָלנאָשטשי 3) איז פאָרגעקומען די גרינדונגס-פערזאמלונג פון א פרוכטען-הענדלער-סעקציע. אין דער פערוואַלטונג זענען געוועהלט געוואָרען די ה"ה: שמואל לייבאָוויטש — פרעזעס, יוסף הארשפיגעל — וויצע פרעזעס, דוד הארשפיגעל — סעקרעטאַר, גדליה זיטענפעלד — קאַסיר, גערשענאָוויטש און ווייצמאַן.

קאַנדידאַטען: גערשענאָוויטש און פעטריקאָווסקי.

לעצטע טעג פון איינשרייבונגען

אויפן אויספלוג קיין פאלעסטינא

דער אויספלוג קיין פאַלעסטינא דורך וויען, נעאַפּאָל, פּאָרט-סאַיד און קאירא ענטהאַלטען אין זיך אַלע יסודות, וואָס גאַראַנטירען די אויספלוג-אַנטיילנעמער פולע פערגעניגען. די אַטראַקציע פון אויספלוג אויף דער גרויסער שיף, וועלכע געהט קיין באָמביי, ים-רייזע 2½ טאָג, דער אָפּרוה פאַר די נערוועז און די מעגליכקייטען צו בעזוכען וועגעדיג אין דער שענסטער צייט און דאָס אָנקוקען די שעהנקייט פון עגיפטען (קאַירא).

מ'דאַרף צוגעבען, אַז די אויספלוג-קאָסטען זענען נישט גרויס און זיי אונטערשיידען זיך נישט מיט קיין סך פון נאָרמאַלע אויספלוגען קיין פאַלעסטינא.

איינשרייבונגען נעמט אָן אויסשליסליך „וואַגאָן-לי-קוק", פעטריקאָווער 64 אין משך פון היינטיגען און מאָרגענדיגען טאָג.

די „רעטונגס-קיים" פון „נותן לחם"

ווער האט געשפענדעט און ווער ווערט ווייטער ארויסגערופען?

די פירמע לעאָן פרושיצקי (פּיעטריק. 33) שפּענדעט פאַר דער הילף-אַקציע און רופט אַרויס פאָלגענדע פירמעס:

„לוקסאָבוב" (פּיעטרק. 115). זאַנדבערג (פּיעטריקאָווער 61), בזשעזשינסקי (פּאָלודניאָווע 4), טשערשקאָווסקי (פּיעטרק. 33), פאָגעל און פלאַטקין (שרודמיעסקאַ 9), וועגיער (פּיעטרק. 39) און יאַקוב קרייצמאַן (פּיעטרק. 33).

לעצטע גאסטשפילען

פון אלעקסאנדער גראנאך אין „ראזמאיטאשטשי טעאטער"

היינט 9,30 אָוונט ווערט געגעבען שלום אַש'ס מייסטערווערק „גאָט פון נקמה" צו זעהר בילינע פרייזען. מיט אַלעקסאַנדער גראַנאַך אין דער הויפט-ראָל פון יעקל שאַפּשאָוויטש.

די אויפפיהרונג פון „גאָט פון נקמה" מיט גראַנאַך'ן האָט אַרויסגערופען גרויס פערהאַלבענטעהוסיאַזם אין אַלע קרייזען פון די טעאַטער-בעזוכער, אַזוי אַז עס איז קיין ספק נישט, אַז די היינטיגע פאָרשטעלונג וועט מאַסענווייז בעזוכט ווערען.

OGŁOSZENIA TELEFONICZNE

121-36

lub

121-16

Załatwia fachowo
Akwizycja ogłoszeń

S. Fuchs

Piotrkowska 50

ביי פעטזובט

ווענדט זיך אָן דאָס באַטיליכע ביטער-וואַסער Franciszka Józefa פרעגט דאָקטוירים. צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען און סקלאַד-אַפּטעקשנעס.

ראדיא-פראגראם

דינסטאג, דעם 12-טן מערץ

6.30 גימנאַסטיק. 6,50 פּליטען. 7,25 פּליטען. 7.50 פּראַקטישע אָנווייזונגען. 8,00 אוידיציע פאַר שולען. 11,57 צייט-סיגנאַל. 12,03 ידיעות. 12,05 פּליטען. 12,55 ידיעות. 1.00 קאָנצערט. 1.50 ווירטשאַפטליכע ידיעות. 1,55 בערזע. 2,00 פּליטען. 3,45 קאָנצערט. 4,30 שמועס פאַר קינדער. 4.45 פּליטען. 5.00 פון פ. ק. א. 5.15 קאַמעראַל-קאָנצערט. 5,30 שפּראַכען-ווינקעל. 6,00 פינישע פאָלקס-מעלאָדיעס. 6,15 טעאַטער-פּראָגראַמען. 6,30 רעקלאַמע-קאָנצערט. 6,45 פּליטען. 7,15 פּליטען. 7,25 לאָקאַלע ספּאָרט-ידיעות. 7,30 אַלגעמיינע ספּאָרט-ידיעות. 7.50 פעליעטאָן. 8.00 קאָנצערט. 8,45 ידיעות. 9,00 אָפּערע אין 3 אַקטען. 10,00 פּליטען. 10 30 רעפּעראַט. 10.45 רעפּעראַט. 11.00 ידיעות, קאָמוניקאַט.

צו דער גראנדיעזער יובל-פייערונג

פון דוד צעלמייסטער

מיטוואָך דעם 20. מערץ קומט פאָר די יובל-פייערונג לכבוד דער 25יעהריגער טעאַטער-טעטיגקייט פון דיר. דוד צעלמייסטער. די פייערונג פערשפּרעכט צו זיין גראַנדיעז אין פערנעם, ווייל אין איהר וועלען זיך בעטייליגען 200 אָנגעזעהענע קינסטלער פון יודישע און פוילישע בינעס.

דער יובל-קאָמיטעט בעשטעהט פון די אָנגעזעהענסטע פערזענליכקייטען:

אוגער י. רעדאַקטאָר, ארנשטיין מארק, רעזש., אַדוואָקאַט קאָוונטאָוויטש ק. ארטיסט, אָבערזשאַנעק י. רעד., בראָדערזאָהן מ. דיכטער, ברוינער י. מאַלער, ברין מ. פּאַרז., באַרוכין אַל. רעד., בייגעלמאַן דוד, דירי-זשאָר, גראַנאַך אַל. ארטיסט, גראַפּמאַן א. רעד., געלבאַרט ס. רעד., גאָלדינבורג ס. ארטיסט, דאַרגאַזשאַנסקי מ., האַלפּערן ד"ר, וואַטשינסקי ק. דיר., ווערדיגער מ. דיר., ווייצמאַן י. אַדוו., וויסמאַן דאָראַ ארטיסטין, זילבערבערג וואָלף ארטיסט, זאַקס י., זעלמאַנאָוויטש, טורקאָוו מ. רעד., יאַסטרזשעמביעץ וו. ארטיסט, מילשטיין דיר., מעלמאַן מ. ארטיסט, מאַרעווסקי א. ארטיסט, מיכאַלעסקאַ מ. ארטיסט, מאַזאַ מ. דיר., מייזעל נחמן רעד., מאָשקאָוויטש י. רעזשיסער, ליפּמאַן משה ארטיסט, ניימאַן י. רעד., סאַמבערג א. ארטיסט, סענדאָווסקי ש., סטרוגאַטש י. ארטיסט, סעגאַלאָוויטש ז. ליטעראַט, פעדער מ., פיזווישים י. דיריגענט, פּרילוצקי נח ליטעראַט, פּיקאָן מאַלי ארטיסטין, פינעס א. אַדוו., פאַלעק וו., קאַצענעלסאָן י. ליט., קאַטש קורט, ארט. קאַמינסקאַ אידאַ ארטיסטין, קאַבאַקער, קאָמפּאַניעץ דיר., קיפּנים מ. ליט., קוטנער ש. ארטיסט, קאַנאַנאָווסקי ע. ליטעראַט, קאַהאַן לאַזאַר רעד., קאַליך י. ארטיסט, ראָזענבערג י. ליטעראַט, שטיין א. ארטיסט, שעפּנער ב. רעדאַקטאָר.

מעלדונג

געזעלשאַפט קולטור-ליגע, זאַכאָדניאַ 68

גראַנאַך-פאָרשטעלונגען

די געז. קולטור-ליגע גיט ארום הנחה-בילעטען אויף אַלע פאָרשטעלונגען פון אַלעקסאַנדער גראַנאַך אין טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי".

אָפּערעטען-טעאַטער

די געז. ק. ל. גיט ארויס הנחה-בילעטען אויף די גאַסטראָלען פון אָפּערעטען-טעאַטער אין פילהאַרמאָניע.

קינאָ - סעאַוסען

די געז. ק. ל. גיט ארויס הנחה-בילעטען פון די בעסטע קינאָס, אָרדענט איין פריהמאָרגענס יעדען שבת און זונטאָג אין די קינאָס לונאַ, אייראָפּאַ און אנדערע.

ענגליש און עספּעראַנטאָ

די געז. ק. ל. נעמט אָן איינשרייבונגען אויף א העכערן קורס פון דער ענגלישער שפּראַך און אויף אַן אָנפאַנג-קורס פון עספּעראַנטאָ.

אויספלוגען קיין פאלעסטינע

פון 630.— זל. אן

אָרגאַניזירט:

„ארביס" פּיעטריקאָווער 18, טעל. 249-33

„ 65, „ 201-20

Dr. REICHER

פּאָלודניאָווא 28, טעל. 201-93

ספּעציאַליסט

פאַר מענער-שוואַכע-בעהאַנדלונג.

סעקסועלע בעראַטונגען און פּסיכאָ-אַנאַליזען

נעמט אָן פון 8—1 און פון 1—5 אָוונט

DR. MED. H. LUBICZ

פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקה.

צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 141-32

עמפּפאַנגס-שעה'ן 8—10, 12—2 און 5—8 אָוונט,

זונטאָג און יום-טוב ריזן 9—11 ביטאָג

און יום 9—1. פאַר דאַמען בעזונדער וואַרטע-זאַל.

האנדווערקער־אוזהאנדעל

אונטערהאנדלונגען צווישען די קאלאניאל-הענדלער און בעקערס

די לאָדזער בעקער-מייסטער האָבען זיך געווענדעט צו די קאָלאָניאַל-געוועלבער וועגען העכערן די פרייזען אויף געבעקס: 70 גר. פאַר א קילאָ זעמעל און 54 גר. פאַר ברויט. אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם איז פאָרגעקומען אין צענטראַלען קליינהענדלער-פעראיין א זיצונג פון דער קאָלאָניאַל-הענדלער סעקציע אויף וועלכער ס'איז בעשלאָסען געוואָרען, ענטפערן די בעקערס, אַז די קאָלאָניאַל - געוועלבער זענען בערייט צו העכערן די פרייזען, אויב אין דעטייל-געוועלבער פון די בעקערס, וועלען אויך געהעכערט ווערען די פרייזען.

ביי די וואליזן-מאכער און רימערס

אונטער'ן פאָרזיץ פון ה' ח. פּראַמער, איז אין לאָקאַל פון צענטער. יוד. האַנדוו. פערבאַנד, פּילסודסקיעגאָ 69 פאָרגעקומען א פערזאַמלונג פון די וואַליזען-מאַכער סעקציע אין לאָדז.

די פערזאַמלונג איז גערופען געוואָרען צוליב דעם וואָס דאָס וואַליזען-מאַכערווו איז אָנערקענט געוואָרען אַלס פאַך, וואָס מוז בעזיצען האַנדווערקער-קאַרטען.

אויף דער טאָג-אָרדנונג איז געווען די פראַגע פון אָרגאַניזירען דאָס פאַך, די שטעלונג צום רימער-צעך און האַנדווערקער-קאַרטען.

עס איז בעשלאָסען געוואָרען 1) מיטצוהעלפען די וואַליזען-מאַכער אין ארויסבעקומען האַנדווערקער-קאַרטען און אויך צו ווירקען, אַז אַלע וואַליזען מאַכער זאָלען זיך ווענדען נאָך קאַרטען.

2) אדורכצופיהרען א רעגיסטראַציע פון אַלע וואַליזען-מאַכער און אריינציהען זיי אין דער סעקציע אַלס מיטגלידער.

3) רופען א געמיינזאַמע קאָנפערענץ צוזאַמען מיט'ן רימער-צעך, וועגען אַנשליסען זיך אין רימער-צעך. די פראַגע איז ענטשטאַנען צוליב דעם, וואָס די וואַליזען-מאַכער בעקומען האַנדווערקער-קאַרטען אַלס רימער.

פערזאמלונג פון טאפעצירער-צעך

זונטאָג איז אין לאָקאַל פון צענטראַלען יודישען האַנדווערקער-פערבאַנד, פּילסודסקיעגאָ 69 פאָרגעקומען די אַלגעמיינע יעהרליכע פערזאַמלונג פון טאַפּעצירער-צעך אין לאָדז.

די פערזאַמלונג עפענט דער סטאַרשי ח. געפנער און לאַדענט איין אַלס אַסעסאָרען די ה"ה קעניג, דיאַמאַנט און שפּיכלער.

ח. געפנער גיט אָפּ א בעריכט פון דער טעטיגקייט פון דער פערוואַלטונג אין פערלויף פון דער לעצטער קאַדענץ.

דער סעקרעטאַר גיט אָפּ א קאַסע-בעריכט און לעגט פאָר דעם פּראָטאָקאָל פון דער רעוויזיאָנס-קאָמיסיע.

נאָך א דיסקוסיע ווערען די בעריכטען גענומען צו קענטניש און די פערזאַמלונג דריקט אויס די אַלטע פערוואַלטונג צוטרוי און אָנערקענונג פאַר זייער ארבייט לטובת די מיטגלידער פון צעך. גאַנץ בעזונדער ווערט אויסגעדריקט אָנערקענונג דעם סטאַרשי ח. געפנער פאַר זיין אונערמידליכער ארבייט ביים אדורכפיהרען איבער 50 מייסטער-עקזאַמענס און 21 געזעלען-עקזאַמענס מיט א גוטען רעזולטאַט.

נאָך די בעריכטען ווערט צוגעטרעטען צו די וואַהלען פון א נייער פערוואַלטונג: אַלס סטאַרשי ווערט איינשטימיג אויסגעוועהלט ח. געפנער אַלס פאָר-סטאַרשים: דרעסלער, וואַלין און ברעסלער. אין דער פערוואַלטונג די ה"ה דריישפּיל, וויינריב, שפּיכלער, בוים און זיסער. אין דער רעוויזיאָנס-קאָמיסיע: די ה"ה ברעניצער, פריימאַן און שפּילבערג.

די פערזאַמלונג בעשליסט: 1) אַנשליסען זיך אין פאָרשלאַג פון דער צענטראַלע, נישט אַנטייל צו נעמען אין די פאָרגעזעהענע לוסטראַציעס, 2) פערקלענערן דעם מיטגלידס-בייטראָג אויף 1 זל. א חודש א. א. וו.

ביי די טאמבארירער

אין טאַמבאָרירער-פאַך העט שוין זייט א לענגערע צייט א אויסערגעוועהנליך שלעכטע לאַגע. דער מצב איז געקומען צוליב דעם וואָס דאָס טאַמבאָרירען כמעט אַרויס פון דער מאָדע און ביי דעם ביטעל אַרבייט וואָס איז נאָך געבליבען הערשט א גרויסע קאָנקורענץ.

דער טרויעריגער מצב האָט אויך אַריינגעבראַכט א אַפּאַטיע אין די רייהען פון די מיטגלידער און דאָס האָט געבראַכט צו א נחלשות'דיגקייט פון טאַמבאָרירער-צעך אַליין.

ווילענדיג אָבער אין א געוויסע מאָס ענדערען דעם צושטאַנד, האָט א צייטווייליגע קאָמיסיע פון די ה"ה י. גאָלדקראַנץ, טשערכאָווסקי, מ. שוואַרץ, פ. שוואַרץ, זילבערמינץ, וואַלדמאַן און בלאַט. זיך געשטעלט אַלס ציל צו רעאָרגאַניזירען דעם פעראיין.

די ערשטע אַקציע וואָס די קאָמיסיע האָט אונטערגענומען איז געווען אדורכצופיהרען א לויך-שטרייק ביי די הענדשקע-פאַבריקאַנטען, וואָס האָט דערפיהרט, אַז די גרעסטע צאָהל אַרבייטס-געבער האָבען שוין אונטער-געשריבען די לויך-תוספות וואָס מאַכט אויס אַן ערך פון 100 פּראָצענט.

נאָך דער פולקאָמער ליקווידאַציע פון שטרייק איז אדורכגעפיהרט די רעגיסטראַציע פון אַלע טאַמבאָרירער אין לאָדז, פיהרט די קאָמיסיע צו צו דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג פון פאַך.

ווי מיר ווערען געוואוירע זאָל דאָס טאַמבאָרירער פאַך אַריינטערפאַלען אונטער'ן אינדוסטריע-געזעץ און אָנערקענט ווערען אַלס מלאכה, וואָס דאַרף בעזיצען א האַנדווערקער-קאַרטע.

פון גאלדשמידער-זייגערמאכער-אוז גראווירער-צעך (פילסודסקיעגא 69)

די סיטואַציע אין גאָלדשמיד, זייגער-מאַכער און גראַווירער פאַך איז א זעהר טרויעריגע. דער עקאָנאָמישער מצב איז ספּעציעל אין דער בראַנזשע א שלעכטער, ווייל עס איז א פערשטענדליכע זאַך, אַז ביים היינטיגען ווירטשאַפטליכען קריזיס, קלערט יעדער איינער ערשטער ריידע וועגען אַרטיקלען פון ערשטע געברויך, לעבען מיר דערווייל מיט האָפענונג און מען וואַרט אויף בעסערע צייטען.

וואָלטען נאָך געקומען איז בעטראַכט די עקאָנאָמישע וואַרשטאַטען, וואָלט מען נאָך געקענט ווי עס איז אויסקומען, זענען אָבער צוגעקומען א סך אַרבייטסלאָזע געזעלען און פיל צוגעריסענע, מען כאַפּט זיך אַרויס די אַרבייט איינער פון צווייטענס האַנד פאַר וויפיל מען גיט, נאָר צו קענען אדורכקומען דעם טאָג און דער סוף איז דער, אַז קיינער האָט דערפון גאָרנישט.

דער מצב האָט בעוואויגען די אָנפיהרונג פון די צעכען צו רעגולירען די פראַגע און אויף דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג פון די צעכען איז בעשלאָסען געוואָרען צו שאַפען א פאַך-קאָמיסיע, וואָס זאָל אויסאַרבייטען א איינהייטליכען צענניק און אַרויסשיקען א אויפרוף צו די מיטגלידער פון די פאַכען.

עס איז אויך געשאַפען געוואָרען א דיסציפּלין-קאָמיסיע, וואָס האָט די אויפגאַבע צו היטען אויב די בעשלוסען ווערען אָפּגעהיטען און די ערבי אויך צו בעשטימען פער-שידענע סאַנקציעס לגבי די וואָס וועלען די בעשלוסען נישט אָפּהיטען און די מיט צוצופיהרען צו ליבערען כאָטש אין א געוויסע מאָס די שווערע לאַגע, ווייל ווי עס ווייזט זיך אַרויס זענען זיך די האַנדווערקער פון די פאַכען אַליין שולדיג, אַז עס איז געקומען צו אַזאַ מצב.

די קאָמיסיעס זענען שוין צוגעטרעטען אויסצופיהרען זייער אויפגאַבע און אין די נאָהענטסטע טעג וועלען די צענניקעס מיט די אויפרופען פאַרבאַנדע-געשיקט ווערען.

מ. באַנבלום. פאָרסטאַרשי

Dr. med.

P. KOTOK

אינערליכע קראַנקהייטען

ZEROMSKIEGO 44, telef. 114-25

נעהמט אָן פון 5 ביז 7 נאָכמיטאָג.

פּראַגער ייִד. יונגעל פּראָקלאַמירט אַלס קאַטוילישער הייליגער

פערשידען זענען געווען די בלבולים, וואָס די רוימיש-קאַטוילישע קירך האָט כּסדר געהאַלטען אין איין אויסטראַכטען אויף די אָרימע אונטערדריקטע יודען מיט אַ פּאָר הונדערט יאָהר צוריק. דער הויפּט בלבול איז תּמיד געווען, אַז די יודען דאַרפען האָבען קריסטליך בלוט אויף פּסח און דערפאַר פלעגט מען כּסדר אויסטראַכטען, אַז די און די יודען האָבען צוגעכאַפּט אַ קריסטליך קינד, און דערנאָך אויס הרג'ענען אַ גאַנצע יודישע קהלה. אָבער ווייזט אויס אַז די פּיהרער פון דער קירך איז אַליין נמאס געוואָרען כּסדר דער זעלבער בלוט-בלבול און זיי האָבען געוואָלט געפינען עפּעס אַ נייעס, וואָס זאָל מעהר נעמען די קריסטליכע בעפעלקערונג, און זיי איז טאַקע געלונגען צוצוטראַכטען אַ שפּאָגעל נייעם בלבול אויף יודען אין פּראַג, אַז ער האָט נישט מעהר און נישט ווייניגער ווי גע'הרג'עט — זיין אייגען יונגעל, און ווייסט איהר פאַרוואָס? ווייל זיין צוועלף-יעהריג יונגעל איז מיט אמאָל געוואָרען אַ נביא און ער האָט נביאות געזאָגט, אַז יעזוס קריסטוס איז דער אמת'ער גאָט און נאָר אין גיכען וועט ער זיך נאָכאַמאָל בע-ווייזען אויף אונזער זינדיגער ערד, און אַלע יודען וועלען דערנאָך אָננעמען דעם הייליגען קריסטליכען גלויבען.

דאָס איז געשעהן אינם יאָהר 1694, אין דער שטאָט פּראַג. עס איז דעמאָלט אַרעסטירט געוואָרען דער ראש הקהל לאַזאַר אַבעלעס. די יעזואיטישע גלחים האָבען איהם בעשולדיגט, אַז דעם 21-טען פעברואַר האָט ער פערפּייניגט צום טויט זיין יונגעלע שמעון, וועלכער פלעגט זיך תּמיד שפּילען מיט זיינע קריסטליכע חברים און פון זיי האָט ער זיך אָנגעהערט די שעהנע מעשיות פון דעם הייליגען יעזוס קריסטוס, ביז אין דעם יונגעל אַליין איז אריין אַ רוח-הנבואה און ער האָט אָנגעהויבען צו פּרעדיגען אין דער פּראַגער שוהל פאַר די יודען זיינע נביאות'ן. פאַר כּעס, האָט דער פאָטער פונם קינד איהם אָנגעהויבען צו פּייניגען, איהם געשטאָכען מיט נאָדלען און דערנאָך איהם געטויט.

צוזאַמען מיט דעם ראש הקהל איז דעמאָלט אויך אַרעסטירט געוואָרען דער יוד זאַנוויל קורצהאַנדעל אויף דער בעשולדיגונג, אַז ער האָט צוגעהאָלפען דעם פאָטער לאַזאַר אַבעלעס אויספיהרען דעם מאָרד איבער דעם „הייליגען קינד".

ביידעיודען זענען דורך די „הייליגע" יעזואי-טען פערפּלאָגט געוואָרען אויף דעם גרויזאַמסטען אופן, מען האָט זיי אָנגעטאָן די שרעקליכסטע יסורים, אָבער די יודען האָבען זיך נישט געוואָלט „מודה" זיין אין דעם פערברעכען און זיי האָבען זיך געהאַלטען ביי זייער אמת, אַז דאָס יונגעל איז געשטאָרבען מיט אַ נאַטירליכען טויט.

וואָכען-לאַנג האָט מען די צוויי יודישע קדושים געפּייניגט אין דער תּפיסה, ביז דער ראש-הקהל, האָט שוין מעהר נישט געקאָנט אריבערטראָגען די יסורים און ער האָט זיך אויפגעהאָנגען אין דער תּפיסה, אויף די רצועות פון זיינע תּפילין און דער קדוש ר' זאַנוויל קורצהאַנדעל איז געשטאָרבען אונ-טער די שרעקליכסטע יסורים.

די יעזואיטען האָבען דערנאָך אויסגעגראָבען דעם קערפּער פון דעם יונגעל פון דעם יודישען בית-החיים און האָבען איהם מיט גרוים פּאַראַד בעהאַל-טען אין אַ קריסטליכער קירכע.

די יעזואיטען האָבען דערנאָך אין גאַנץ בעהמען און דייטשלאַנד פערשפּרייט ביכער און בראָשורען וועגען די נסים, וואָס זענען פאָרגעקומען מיט דעם הייליגען יונגעל און זיין קערפּער. די יודען פון פּראַג האָבען דערנאָך יאָהרען-לאַנג געליטען צרות פון זייערע קריסטליכע שכנים, איבער דער בעשולדי-גונג, אַז זיי האָבען גע'הרג'עט אַ הייליגען נביא.

די קאַטוילישע קירך האָט דאָס יונגעל געמאַכט פאַר אַ הייליגען און זיין טאָג איז בעשטימט געוואָ-רען אין דעם 21-טען פעברואַר, ווען זיין פאָטער, דער קדוש, ר' לאַזאַר אַבעלעס, זאָל מכלומרשט האָ-בען איהם גע'הרג'עט.

Dr Wołkowyski

האָט זיך איבערגעצויגען אויף

ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02

נעמהט אָן אין הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוועכע

פון 8–11 ביי טאָג און פון 4–9 אָוועך

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי	–	–	–	90.00
3 פּראָצענטיגע	בודאָוולאַנע		–	6.60
4 „	דאָלאַרובקא		–	53.50
7 „	סטאַביליזאַציע (אמ.)			72.50
5 „	וואַרשאָוער ס.-ב.		1934	61.50
5 „	לאָדזער			53.75
ענגלישער פונט	–	–	–	24.95
דאָלאַר אָפיצ.	5.24	נישט אָפיצ.	–	5.20
גאָלד-דאָלאַר	–	–	–	8.87
גאָלד-רובל	–	–	–	4.55
דייטשער מארק	–	–	–	2.04

„באַל אין סאַוואָי"

GITTA ALPAR, HANS JARAY, R. BARSONI

אנהויב פון די סעאַנסען טעגליך 4.30 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג 12.30 ביי טאָג

היינט און פאָלגענדע טעג

דער גרעסטער פילם פון איצטיגען סעזאָן!

רעוואָלאַציע-פילם! — אין די הויפּט-ראָלען:

מוזיק: **Paweł Abraham**

אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאַבע.

קלאַנג-קינא CAPITOL

זאַוואַדזקא 16

ד"ר העללער

ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע

8 טראַוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–8 אָוונט

זונטאָג פון 11–2 מיטאָג.

פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייז

Dr. med. M. TAUBENHAUS

ספּעציאַליסט

פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט

זגערזשער 11, טעל. 246-09

נעמט אָן פון 4–8 אָוונט.

אַ שטענדיג אָנדענקען פון פּורים!

מיר קומען צו אייך מיט מוסטערען פון ספּעציעלע פאָטאָגראַפישע פּורים-אויפנאַהמען.

טעלעפאָנירט נאָר אין דעם בעקאַנטען פאָטאָגראַפישען אַנשטאַלט

L. LAKS, tel. 244-26.

Dr. med.

Z. DATYNER

אוראָלאָג

ספּעצ. פאַר נירען, בלאָז און אורין-קראַנק.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעהמט אָן פון 2–3 און פון 6–8 אָוו.

גינסטיגע געלעגענהייט!

ווילא

אַ נייע, זעהר שיינע און מאָדערנע אין ווישניאָוואַ-גורא, נעבען וואַלד, פּרייזווירדיג צו פערקויפען.

אָפערטען אין אַדמיניסטר. פ"ר „H. F."

כעמיש-בּאַקטעריאָלאָגישער לאַבאָראַטאָריום

מ. שאַץ

לאָדז, פּיעטריקאָווער 37.

פיהרט דורך זעמטליכע ערצטליכע אַנאַליזען פון אורין, בלוט, פלעגמע א. א.

בוכהאַנדלונג נ. בערלינסקי, לאָדז:

אויסערגעוו. ביליגער פערקויף פון אַמעריקאַנער ביכער

	אַנשטאָט	נאָר
פּש. דאַרווין—ענטשטעהונג פון מענשן, רעך איל.		
1100 זייטען, 3 לוקסוס-בענדער	81.—	10.50
ס. סטעפּניאַק, אונטערערדישע רוסלאַנד	17.75	3.50
סט. פּשיבישעווסקי, בעל-שכל, 2 בענדער	24.75	4.50
ה. ספּענסער, ערציהונג (גייסט., מאָראַל., קערפּ.)	13.75	3.25
ד"ר ב. ליבער, געשלעכטס-לעבען פון מאַן און פרוי	17.75	3.50
מענדעלע מוכר ספרים, אַלע ווערק, 22 ב.	85.—	14.—
ם. ספּעקטאָר, אַלע ווערק, 12 ב.	90.—	14.—
ש. ציטראָן, אַלע ווערק, 9 ב.	50.—	15.—
י. ל. גאָלדשטיין, צוזאַמענברוך אָדער איבערבוי, 4 ב., 1200 זייטען	30.—	3.90
זשול ווערן, אַלע ווערק, 19 ב.	110.—	14.—

אויך צו בעקומען אַלע אויסגאַבען, וואָס זענען פאַראַן אויפ'ן ביכער-מאַרק. אַ גרויסער אויסוואַל פון פּיעסן. אויסערגעוו. ביליגע פּרייזען

אַדרעס: נ. בערלינסקי, לאָדז, פּעטשטאַט 12 אין הויף, 2. שט.

שייטלען

מיט פּאַריזער שרינדן און פערטיגע שייטלען

ביי קערש.

סקווערנאַ 15

רענטגען

פון דאָקטוירים - ספּעציאַליסטען

זגערזשער 17

טעל. 116-33

רענטגען-גאַבינעט

ווענעראָלאָגישעס אַמבולאַטאָריום

פון 9 פריה ביז 8 אַ זייגער אָוונט.

וויזיט 3 זל.

קריינע אַנאַנסען

1 זלאָטי אַנאַנאַס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

Stołowy i sypjalnia (nowoczesne) oraz lampy luksusowe okazyjnie do sprzedania. Dzwonić 117-49. 6656

Długoletnia hafciarka, która wykonywa robotę artystyczną, poszukuje posadę. Oferty sub „Nr. 8" do adm. nin. pisma. 659

די געשמאַקהאַפטסטע פּאַשטעטעס און די בעסטע טאָרטען קענט איהר בע-קומען אין דער צוקערניע שרודמיעסקא 11, קושמירעק, טעל. 211-54.

פּריוע פּאָסטענס

עס ווערט געברויכט אַ יונגעל אין עלטער פון 14 ביז 16 יאָהר נישט עלטער, פון אָרענטליכע עלטערען, באַלד געצאָהלט. צו מעלדען זיך ביים צייטונגס-פערקויפער רוג זאַכאָדניאַ און שרוד-מיעסקאַ.

ס'ווערט געזוכט שטיקערינס פון זאַפאָרט. צו ערפאָהרען צעגלאַנאַ (באַלוט) נומ' 28, ביים דזשוריסט, פּאַרטער, וו. 4.

איך האָב אַן'איינגעפיהרט געשעפט אין צענטרום שטאָט, זוך איך אַ מענש, וועלכעס ער זאָל זיין בעקאַנט אין ביני-דעס אָדער אַלס פאַכמאַן אָדער אַלס שותּף. אָפערטען אין אַדמ. אונטער „A. B."

איך האָב אַן'איינגעפיהרט געשעפט אין צענטרום שטאָט, זוך איך אַ מענש, וועלכער זאָל זיין בעקאַנט אין טאַ-גאָשען, ווי אויך פאַסקעס אין מלאכה און האַנדעל, עווענטועל אַלס שותּף. — מיט אָפערטען זיך צו ווענדען אין אַדמ. אונטער „P" 6628

ראַקאַלעז

אַ יונגערמאַן אָדער אַ פרייליין קען בעקומען צו שלאָפען ביי אַ אָרענטליכען מענש, קילינסקיעגאָ 25 ביי הערשקאָוויטש.

אַ געוועלב מיט אַ שטוב ווי אויך אַ פראָנטאָווע קעלער צו פערמיטען, 6658 זגיערזשער 5.

צו פערמיטען 2 צימער און קיך, אַ זוניג וואוינונג, ערשטער שט. זגיער-זשער 38. צו ערפאָהרען ביים זשאַנצע.

פערשידענעס

ס'איז פערלוירען געוואָרען אַ וועקסעל אויף 80 זל. אויסשטעלער ח. מ. קירשטיין, 11 ליסטאָפּאַד 49, צאָהלבאַר דעם 30 אַפּריל 1935, אָרדרע נ. ד. מאַירענק. דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאַר אומ-גילטיג. אָפּצוגעבען געגען בעלוינונג צו וויינקראַנץ רייזעל, וואָלבאָרסקא 33. 655

Zaginiony został weksel na zł. 80.— pł. 30/4 1935 z wystawienia Ch. M. Kirsztajna, 11 Listopada 49, zlecenie N. D. Majranca. Weksel zostaje unieważniony. Zwrócić takowy za wynagrodzeniem do Wajnkranc Rajzli, Wolborska 33 6655

Zaginiony został kwit kaucyjny za Nr. 5704356/2439 na zł. 10.— na imię Grinfeld Josef Dawid, Konstantynowska 78. 653

רעטשניצע

פאַר וועגעריש קראַנקע

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

Poradnia Wenerologiczna

זשעלאַנאַ 2–פּיעטריקאָווער 47

טעל. 189-33

טעגליך פון 9 פריה ביז 9 אָוונט

ווענעריש-קראַנקע, מענער-שוועכע און הויט-קראַנקהייטען.

אַנאַליזען פון בלוט און אורין.

פרויען און קינדער נעמט אָן אַ פרוי-דאָקטאָר

אַ בעראַטונג 3 זל.

LABORATORJUM ANALIZ LEKARSKICH „HIGJENA"

Gdańska 31a, tel. 192-64

אָפען אַ גאַנצען טאָג. נעמט אָן אַלערליי אַנאַליזען פאַר אומפערמעגליכע—ביליגערע פּרייזען.

GABINET SWIATŁOLECZNICZY

עלעקטרישע בעשטראַלונגען, קוואַרץ-לאַמפּען, סאָלוקס, דיאַטערמיע.

Gdańska 31a, parter, tel. 192-64

עס ווערט אַרויסגעבאָרגט קוואַרץ-לאַמפּען אַהיים.

רעטשניצע

פאַר וועגעריש קראַנקע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

לאָדז, זאַוואַדזקא 1

טעל. 122-73

טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אָוונט.

וועגעריש-קראַנקע, מענער-שוועכע און הויט-קראַנקהייטען

אַנאַליזען פון בלוט און אורין

די פערהיטונגס-סטאַציע

איז טעטיג אַ גאַנצען מעת לעת

פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל

אַ בעראַטונג 3 זל.

בּרוך-קראַנקע!!!

J. Rapaport

ערשטע און איינציגע אָרטאָפּעדישע היילאַנשטאַלט אין לאָדז, פון דעם איינציגען בעריהמטען ספּעציאַליסט אָרטאָפּעד דירעקטאָר י. ראַפּאָפּאָרט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאָהר און איז געוואָרען אָנערקענט פון פיל בעוואוסטע פּראָפעסאָרען.

בּרוך-ליידענדע! ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע גומי-היי-באַנדאַזשען פון מיין אָרטאָפּעד. היילאַנשטאַלט בעזייטיגען אָהן שום אָפּעראַציע, ראַדיקאַל שנעל און אָבער מיט דעם גרעסטען ערפאָלג, די שווערסטע, פערעלטערטע ליידענדע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספּעציעלע אָרטאָפּעד. היילבאַנדאַזשען פאַר צו ריקבעקומענע ברוכען נאָך אָפּעראַציעס, ווי אויך ספּעציעלע אינגווינאַלע צוגעפּאַסטע אָרטאָפּעד. בויך-באַנדאַזשען געגען שוואַכע זייטען פון מאָגען און קישקעס.

פאַר כאַליקעס, הויקערס און אַלערליי פעהלער פון גוף!

אין מיין אָרטאָפּעד. היילאַנשטאַלט ווערען אויסגעפּרובט די היילבאַרסטע און פון פיל פּראָפעסאָרען אָנערקענטע מעטאָדען, אָרטאָפּעד. היל-גאָרסעטען פאַר פערקרימונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שווינדזוכט, ליימונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערזאַצקע קינסטליכע הענד (פּראָטעזען) און פיס, ווי אויך די פּראַקטישע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען פאַר שמערצליכע פּלאַטפיס לוים נייעסטע מאָדעל.

אַכטונג! אַכטונג!

אַלע קראַנקע אין מיין אָרטאָפּעד. היילאַנשטאַלט, ווערען נאָר פון מיר פּערזענליך בעהאַנדעלט.

30 יעהריגע פּראַקטיקע. פולע גאַראַנטיע!

ערמעסיגטע פּרייזען! אָפּגעבענט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אָוו. עס ווערען אויך אָנגענומען מיטגלידער פון אובעזפּ. ספּאָל. (קאַסע-באַריך).

ערשטע און איינציגע אָרטאָפּעדישע היייל-אַנשטאַלט אין לאָדז

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

PODZIĘKOWANIE.

Dziękuję serdecznie WP. Dyr. J. Rapaportowi w Łodzi, Wólczańska 10 i asystentce WPani Fryderyce Flekman za założenie mi specjalnego bandaża przepuklinowego ortoped. po przebytej operacji brzucha i zauważam, że Prof. Dr. Tomaszewicz, chirurg i ordynator Szpitala Ubezp. Społecznej w Łodzi orzekł, że założony mi bandaż jest wielkiem dziełem ortoped. i nader umiejętnie wykonane, dzięki temu bandażowi jestem dziś zdrową i uniknęłam kalectwa z powodu powstałej ruptury po operacji. Polecam WP. Dyr. J. Rapaporta (Wólczańska 10) i jego asystentkę Panią Fryderykę Flekman wszystkim cierpiącym na rupturę.

Łódź, dn. 15/XII 1934 r. (—) **Pesa Szyff**, Śródmiejska 59

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 31.